

A komlóminták a kiállításra 1901. évi szeptember hó 20-tól 27-ig küldendők be. Később érkező mintákat a rendező-bizottság el nem fogad.

A legjobbknak ítelt hazai komló-minták díjaztatnak, a második csoportba tartozó minták azonban csak elismerő oklevéllel tüntethetők ki.

A kiállításra szánt komlóküldemények postán, *bérmentesítve*, az OMGE. titkári hivatala czimére Budapest, Köztelek küldendők.

A rendező-bizottság.

Tenyészkaneczák vétele.

Oroszországból a kiewi mezőgazdasági regionális szindikátus azon kéréssel fordult egyesületünkhöz, hogy adnánk meg azon tenyész-török czimeit, ahol ők 6 darab tenyészkaneczát szerezhethetnének be.

Kivánalmuk a kaneczákat illetőleg: 6 évnél ne legyenek idősebbek, pej, vagy gesztenye-barna színűek lehetnek, magasságuk körülbelül 160 cm. legyen és hogy a hátsó jellegével bírjanak.

A kaneczák átvétele a folyó év végével történék. A kiknek tehát olyan eladó kaneczák vannak, melyek a fenti kívánalmaknak megfelelnek, sziveskedjenek alólról igazgatóságunknál bejelenteni s az eladást közvetíteni fogjuk. Kivánatos a lovak pedigéjének másolatát is közölni.

OMGE. igazgatósága.

Arató- és burgonyamivelőgép-bemutató.

Az OMGE., úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Liptóvármegyei Gazdasági Egyesülettel s a nagyméltóságú földművelésügyi miniszterium támogatásával **folyó évi augusztus hó 31. és szeptember hó 1. napjain arató- és burgonyamivelő-gép-bemutatót rendez Liptó-Szent-Miklóson.**

Bejelentési határidő *augusztus hó 15.* A gépbemutató részletes tervezete az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

Tetőfa eladás.

A Köztelek átépítése folytán feleslegessé vált tető-részlet, mely 12 méter széles és 13 méter hosszú kitűnő jó anyag deszkaborítással és a rajta levő pléttel együtt eladó, ára 1000 korona.

Kiválólag alkalmas pajta, vagy szekér-színnek. A tető bármikor megtekinthető, mert még áll; bővebb felvilágosítás a köztelki házmesternél nyerhető.

Igazgató.

Pályázati felhívás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” az általa kezelt földmivesséskolai alapítványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. a **Bakó János**-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

2. A **Nagy-Atádi** gazdakör alapítványára évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagy-atádi, illetve somogy-megyei illetőségű egyén.

További feltételek mindkét alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresztlevéllel igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földmivesséskolába már felvett tanuló is, ha ez az illető földmivesséskola igazgatója által bizonyítja.

Kellő okmányokkal felszerelt, bélyegtelen kérvények folyó évi augusztus 20-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyújtandók be.

Forster Géza,
igazgató.

Elveszett jókedv.

Darányi miniszter a gazdasági egyesületekhez intézett leiratában ismételtén a gazdák figyelmébe ajánlja a régi aratási ünnepek felelevenítését, mint alkalmas módját a munkaadó és a munkás közötti jó viszony ápolásának.

„Az arató-ünnep — írja a miniszter — számba vehető költséget nem okoz s a régi szokást nem is azért hagyták el, mintha az költséges lett volna — hiszen nem az elfogyasztott ételek és italok mennyisége a fontos — hanem azért, mert lassanként elmosódott az ünnepély czéljának tudata. Az együttes ünnepelés helyett a munkásoknak készpénzben vagy természetben ráadásul a legtöbb gazda manapság is kiad annyit, amennyibe az ünnepség kerülne. Az ilyen adomány rideg kiosztása azonban nem pótolja az érintkezésnek azt a közvetlenségét, mely a munkás megbecsültetésének a jele s nem pótolja azt a patriarchális szíves látást, mely oly nagy hatással van a munkás kedélyvilágára s közelebb hozza a szíveket egymáshoz. Meg vagyok győződve, hogyha a gazdák figyelmébe újabb felhívják az arató-ünnepek jelentőségére, mindazok, akik tudják, hogy a gazdák helyes irányu társadalmi tevékenysége nélkül lehetlenség munkáviszonyaink rendezése s akik érzik, hogy e tevékenykedés hazafias kötelesség — kivétel nélkül azon lesznek, hogy a régi arató-ünnepek felelevenítésével a munkaadó és a munkás közötti jó viszonyt bensőségteljesebbé tegyék s e révén a békés, szorgalmas munka szeretetének érzelmeit istápolják a munkások körében.”

Ebben a leiratában Darányi miniszter tulajdonképpen orvoslási módját keresi egy nagyszerű bajnak, amely világszerte a népek szívére nehezedik. Ruskin az angolok szociál-esztétikusa úgy fejezi ki azt a bajt, hogy kihalt a *kedv*, amely a munkába lelket önt s annak fáradaimait feledtet.

Még pedig nem csak az egyszerű munkás lelki gépezetéből fogyott ki a szorgalomnak ez a pótolhatatlan olaja, hanem kifogyó felben van az a felsőbbek társadalmában is. Pedig unott munka: unott élet. Ahol a kedélyt ridegen hagyja a test fizikai gyötrődése, ott a boldogtalanság serlegét tölti a szegény ember verejtéke.

Most már meg kellene valahogy találni az elvesztett jókedvünket, hogy a kar a fejnek, a gyomor a szíveknek ne panaszkodjék minduntalan, mert az a sok meddő panasz fent és lent türethetlenné teszi az életünket. Hisz milliók elégedetlensége még a kevés boldog ember nyugalma is alaposan megrontja. De hát a

jókedv is olyan, mint a szüzek pártája, ha egyszer sárba esik, kivész belőle a gyöngyszem s mit ér, ha megtaláljuk is.

Ünnepségek minden fajának örülni tudott valamikor a naiv magyar lélek. Maga a nép kereste a dekorumokat, melyekkel véreben hozott poetikus hajlamát kielégítse. A népünnepeket sohasem felülről szervezték; ott szerveződtek azok népünk keleti vérenek hajlamaiban. Adj neki felülfogamzott ünnepet: végignézi, örül neki, mint gyermek a játéknak s talán kurjant is egy nagyot s mulat is ha kell, de aztán hazamegy üres szível; aminthogy üresen hagy minden, ami nem a lélek önműködő teremtő erejéből nyer életet. Többet alig tehet a gazda, minthogy a teremtő erő megnyilatkozási vágyait jó szível elősegítse. Már ha ezt teszi is, hatalmas jelét adja vele a saját bajaitól, gondjaitól való önzetlen eltékin-tésnek.

Ha lehajlik a gazda fülével közel a földhöz, talán hallja is az öreg föld szívének fájdalmas remegését. Az anya fájdalma ez amiatt, hogy immár gyermekeit eltartani nem bírja. Amit nyújtani tud áldott kezeivel, a könnyen élők raja gonoszul megdézsmálja azt, míg terítékere kerül annak, aki munkája után csak életet akar s vagyont hoz annak, aki a munka színhelyén csak aratáskor jelenik meg, dus osztályrészét kivendő. Pocsék ára van a termésnek, amit a munka becsülete s az élet legegyszerűbb igényei szenvednek meg s ami az élet legmagasabb igényeinek ad szárnyat itt fent, ahol nem vetnek, csak aratnak.

Jókedve a gazdának beleveszett az alacsony terményárakba, ravatala is készen várja már, beboritva a gond sötét gyászfátyolával. Az aratás neki egy fájdalmas fizetési leszámolás s közeledés egy lépéssel a csőd felé. Csüggedt szível jár a keresztiek között és bús kedve ragadós, mint a szegényember kenyere. Ha a munkás a gazda redős homlokára néz, az önsorsa fölötti aggódás szorítja össze szívet. Majd ha a gazda felemelt fővel mosolygó arccal sétál el a dőlt rendek között, akkor a munkás is bizalmat merit s a nóta könnyebben ajkára száll.

Csodálatosak az emberi intézkedések és a politikai következményeknek végső hatásokban való találkozásai. Egyetlen uzsorás egész falu jókedvét el tudja rabolni, amire tatárscorda nem volt képes. Egyetlen börtönkirály országokat remegtet meg, jobban, mint az ágyudőrej. Egyetlen kartell milliókra vet ki adót, magasabbat, mint győzelmes hadsereg. Műveteket befejezi a végrehajtó, aki csak utánok kullog, mint a harezter zsandársága, hogy félrerakja a halottakat. Ime néhány titkos rugója a mi rosszkedvünknek. De védjük csak meg a zsarnokok elől a termények árát, a munka értékét erőteljes politikávat: és a nemzet arculatjáról letűnt derült mosoly mindjárt önmagától visszatér.

B. B.

ÁLLAT

Rova

A La P

6. Hizot

A La Plé sorban állatter mezőgazdák. A kön kívül a lakókat, mert Arge 5 millió ember ter talajterületre. Hogy az állatte földművelést m tési termékek akkora, mint Ugyanis Argent

1895-ben
1896-ban

Most az nagyobb tért k nik ki, hogy 18 kek kivitelének még csak 25-6 fejlődése azonl apasztólag, m hol kitűnök a ták, hogy az mint a földmiv

A nagy á arra ösztönözte hogy állati te mára külföldi akkor sikerült fogyasztás és való kivitelene nagyon kezde kellett beérniök sal, husszárt Ezen különféle is gyakorolják, kinthető a leg ször ezt.

A hizott érvényesül, u. társaságai, nevé felé es Európa kapják, mi pe az Európa fele a Brazília stl annyit említüm marhat és 22,

Az Euró mert csak 18 véről a követk Európába szál

1895-b
1896-b
1897-b
1898-b

A kivite melynek sulye hajókon nem a szállítási o alkalmas kivi kellő sulya és európai izlés husa szívós t csak keresztte sulya néha a jó. Tiszta faj fordít) még r szaporították elvonhatnák. storthorn s b bájuk az, ho ami azért há

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A La Plata-államok állattenyésztése.

— Irta: Cselkó István. —

6. Hizott marha s juhértékesítés.

A La Plata-államok földbirtokosai első sorban állattenyésztők s csak másodsorban mezőgazdák. Állattenyésztésre a kitűnő legelő-kön kívül a lakosság csekély száma is utalja őket, mert Argentiniát és Uruguayt alig lakja 5 millió ember, úgy, hogy egy négyzetkilométer talajterületre átlag csak másfél ember esik. Hogy az állattenyésztés mennyire uralja ott a földmívelést, mutatja az, hogy az állattenyésztési termékek kiviteli értéke közel kétszer akkora, mint a földmívelésből eredő kivitelé. Ugyanis Argentiniában a kivitel értéke volt:

	állattenyész- tésből	mezőgazda- ságból	egyéből
1895-ben	62·2%	34·3%	3·5%
1896-ban	60·4%	36·9%	2·7%

Most azonban a földmívelés is mindig nagyobb tért kezd ott foglalni, ami abból tűnik ki, hogy 1887-ben a mezőgazdasági termékek kivitelének értéke az összkivitel értékének még csak 25·6%-át tette ki. A mezőgazdaság fejlődése azonban nem hat az állattenyésztésre apasztólag, mert Argentína azon vidékein, ahol kitűnők a legelők, mindenütt azt tapasztalták, hogy az állattenyésztés jövedelmezőbb mint a földmívelés.

A nagy állatfőlöslég természetesen korán arra ösztönözte a La Plata-államok tenyésztőit, hogy állati termékeik és hizott állataik számára külföldi piacot keressenek, de ez csak akkor sikerült érdemlegesen, midőn a hús-fogyasztás és a hizott állatok élőállapotban való kivitelének kérdését megoldották; előbb nagyon kezdetleges husértékesítési módokkal kellett beérniök, nevezetesen fagyuoivasztással, husszáritással és huskivonatkészítéssel. Ezen különféle értékesítési módokat még most is gyakorolják, de jelenleg az élőállatkivitel tekinthető a legfontosabbnak. Lássuk tehát először ezt.

A hizott állatok kivitele kétféle irányban érvényesül, u. m. Délamerika szomszédos köztársaságai, nevezetesen Brazília, Bovília és Chile felé és Európa felé. Előbbiek a könnyebb árut kapják, mi pedig a nehezebbet. Minket itt csak az Európa felé irányuló kivitel érdekel s ezért a Brazília stb. felé irányuló kivitelről csak annyit említünk, hogy 1896-ban 169,000 db. marhát és 22,000 db. ürüt vittek oda.

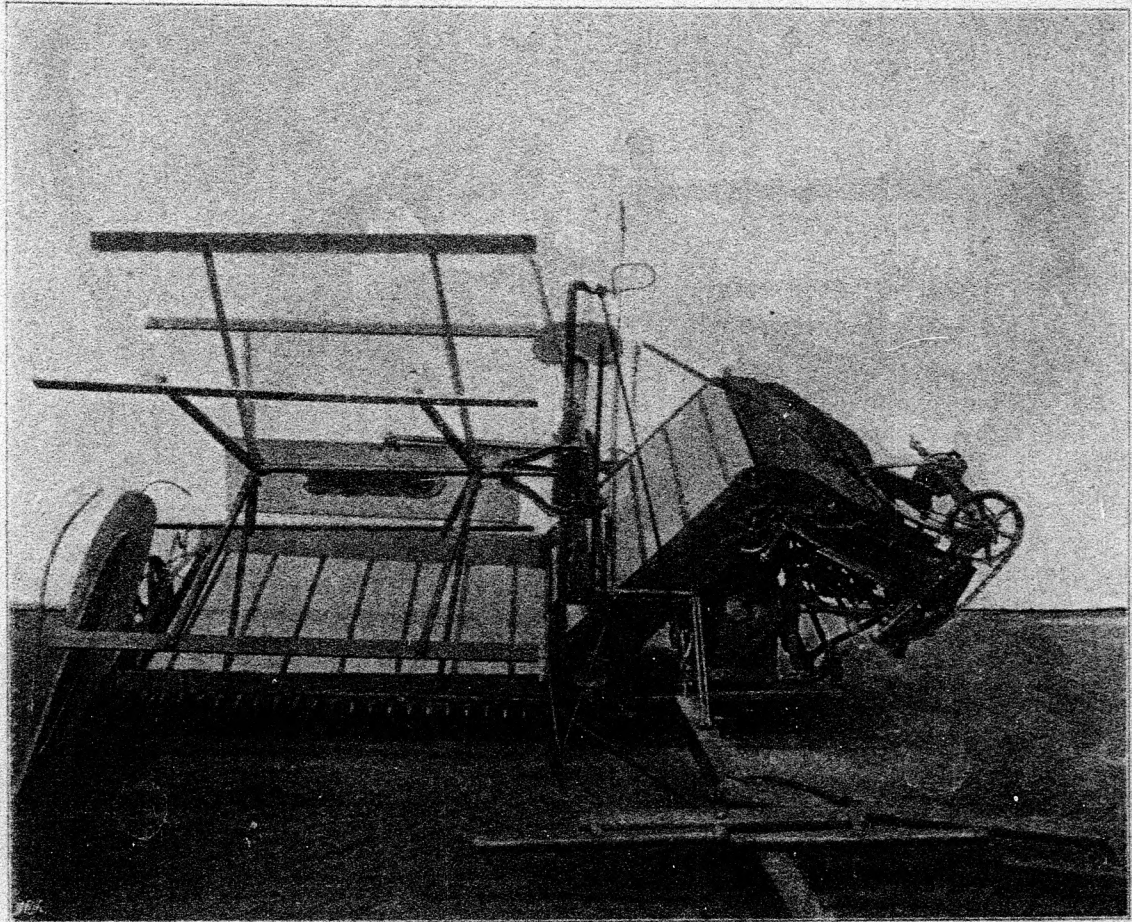
Az Európa felé irányuló kivitel új keletű, mert csak 1889-ben kezdődött. A kivitel mérvéről a következő számok tájékoztatnak. Ugyanis Európába szállított db.:

	hizott ökör	hizott ürüt
1895-ben	408,000	430,000
1896-ban	383,009	512,000
1897-ben	238,000	504,000
1898-ban	359,000	578,000

A kivitelre csak olyan marha alkalmas, melynek sulya legalább 550—600 kg., mert a hajókon nem élősúly, de darabszám szerint kell a szállítási díjat fizetni. A szilaj marha nem alkalmas kivitelre, mert annak nincs meg a kellő sulya és mert husa sem felel meg az európai izlésnek, amennyiben a szilaj marha husa szívós természetű s nem elég kövér. Mert csak keresztezett állatokat visznek ki s azoknak sulya néha a 800 kg.-ot is eléri s husuk is jó. Tiszta fajtamarhát (shorthorn vagy herefordit) még nem képesek kivinni, mert nem szaporították el annyira, hogy a tenyésztéstől elvonhatnák. A félvéreken meglátszik ugyan a storthorn s herefordi vér hatása, de nagy hibájuk az, hogy a szarvak még mindig hosszúk, ami azért hátrányos, mert a hosszú szarvu

állatok több helyet foglalnak el a hajón s mert szállítás közben könnyebben sértik meg egymást. Ezért nagy reményeket táplálnak most a szarvatlan angus marha iránt, melylyel az óriási szarvakkal bíró szilaj marha keresztezése legujabban indult meg.

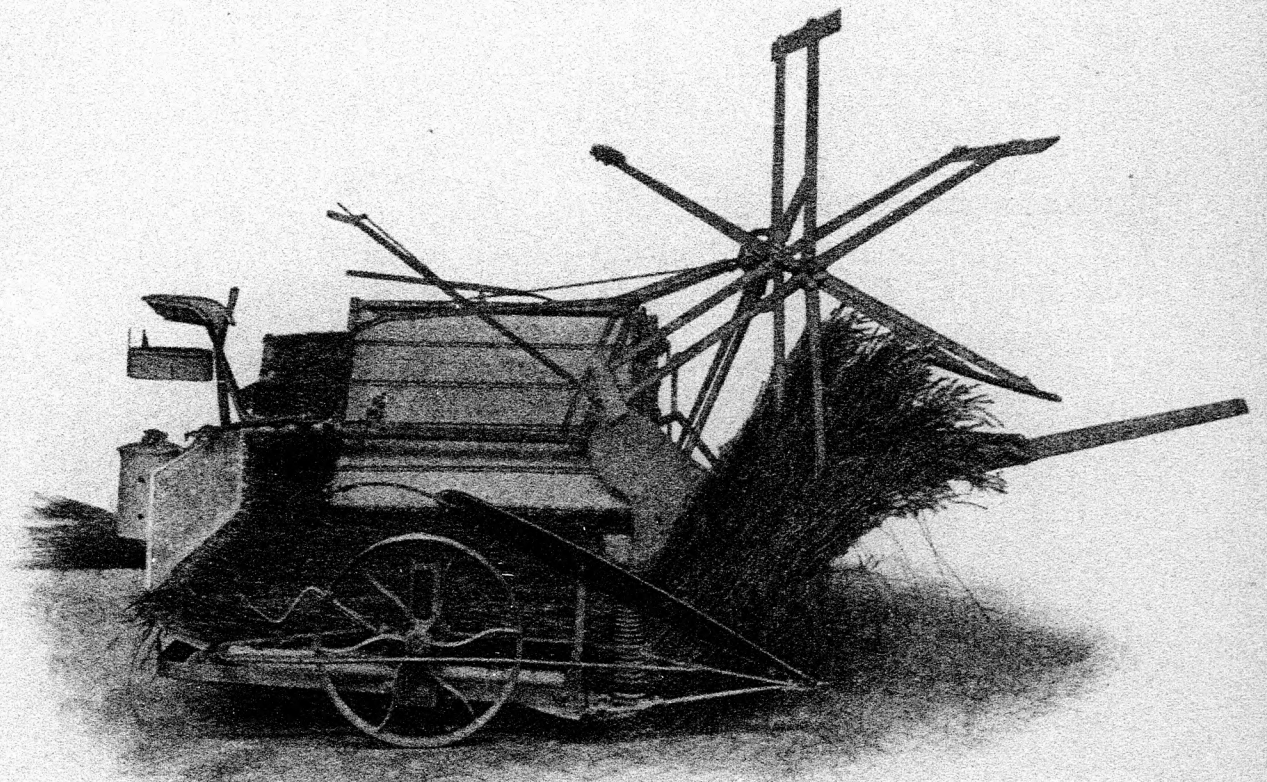
alig táplálkoznak. Az Európába szállítandó ürüknek legalább 60 kg. sulyagnak kell lenni, de gyakoriak a 65 kg.-osak, míg 75 kg.-os állatok csak elvétve akadnak; rosszabb esztendőekben 65 kg. élősúlyjal bíró állatokat is visznek ki. Az állatok kora 1½—2 év szokott lenni.

145. ábra. A m. kir. államvasutak gépgyára „Millenium” kévekötő arató-gépe.

A juh kivitel is csak azóta vált lehetségessé, mióta a merinónyájukat nagyobb testű angol kosokkal keresztezik. A kivitel zömét a most uralkodó tenyésziránynak megfelelőleg a lincoln-verbépezi, de a downjuhok is nagyon keres-

A hizott állatok kivitelével nem la-plata-beli exportörök, hanem kizárólag európai, nevezetesen londoni házak foglalkoznak, kik ügynököket és fiók-üzleteket tartanak Buenos-Airesben. A hizalók megkísértették ugyan állat-

146. ábra. A „Millenium” kévekötő arató-gép beállítása hosszú szarvú gabona aratására.

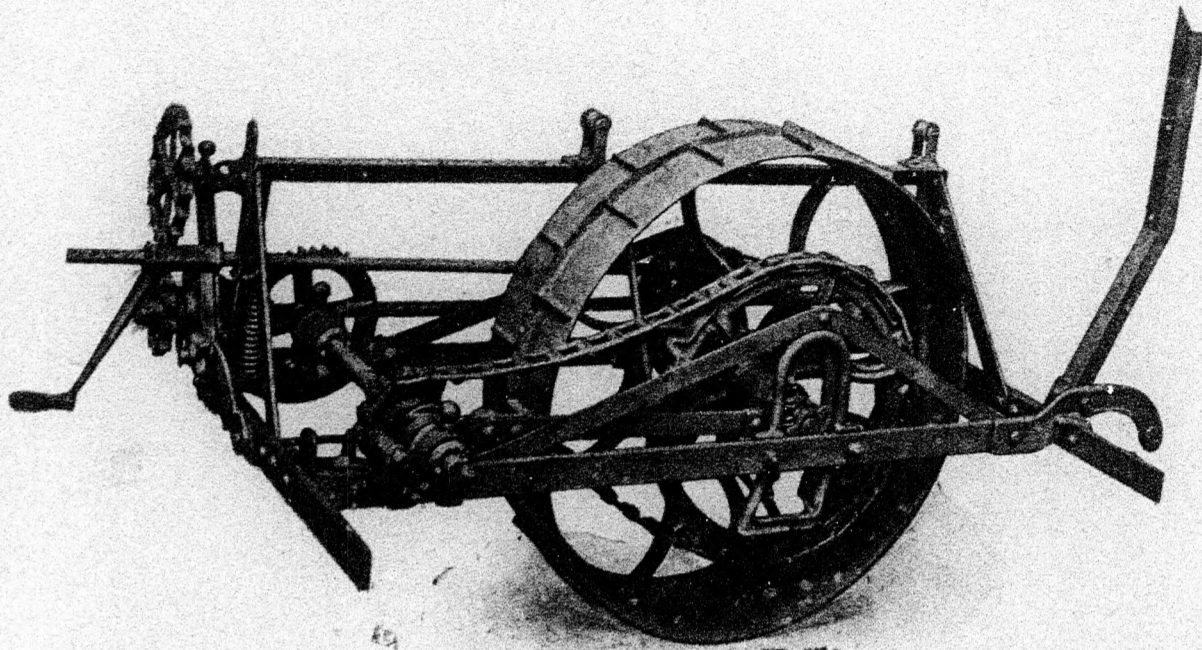
tenek, sőt jobb husuk miatt jobban is fizetik őket mint a lincolnokat. Ellenben merinójuhok alig visznek ki és pedig nemcsak azért, mert nem elég nagy testűek, hanem azért sem, mert az élénk vérmérsékletű merinójuhok nagyon föl-izgatja a hajón való szállítás, úgy hogy utközben

jaikat saját számlájukra Londonba küldeni, de a londoni importörök módját ejtették annak, hogy veszteséggel dolgozzanak; ők tehát úgy jártak, mint midőn a magyar hizaló ügynökök mellőzésevel kísérti meg marháját Németországban pl. Münchenben eladni.

Az állatoknak a hajókba való berakása nagyon kényelmes most, mióta a gőzhajók közvetlenül a buenos-airesi rakparton kötnek ki; ugyanis csak innét szállítják az állatokat Európába. A rakparton karamok és színekben gyűjtik össze az állatokat vagy úgy hajtják a hajóhoz, hogy éppen a berakás idejében ér-

födélzet fölött legyen. Első esetben azonban esakis a födélköz (Zwischendeck) használható a marha alsó rétege gyanánt, miután azonban a födélköz nagyon meleg szokott lenni, most inkább csak a födélzet fölött szokták a marhát két rétegben elhelyezni.

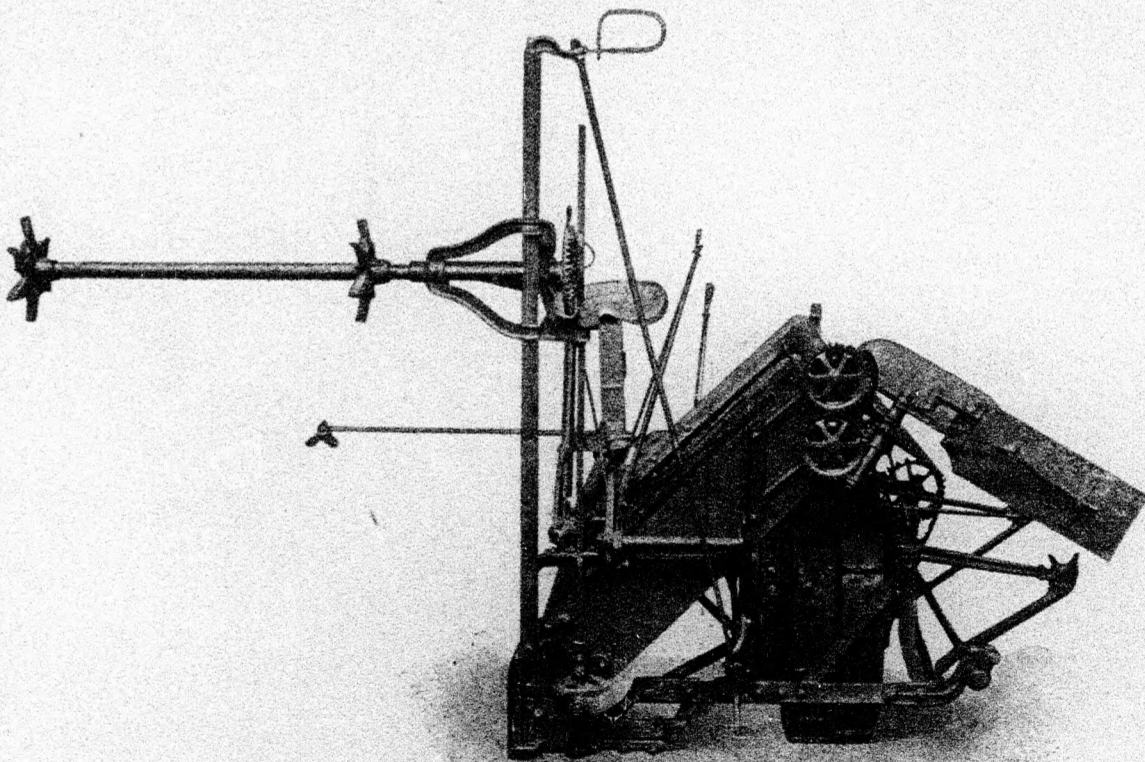
2. A két rétegben elhelyezett marha fölött

147. ábra. A „Millenium” kévekötő arató-gép főkerete és főhajtó műve.

kezzenek meg s most a juhokat egyszerű deszkaátjárón hajtják a hajóra, a marhát pedig egy keskeny folyosóra hajtják, mely a karammal függ össze s itt megmászálva, a folyosó végén egy szekrénybe terelik, melynek leeresztett fala fölbillenthető s e szekrényvel együtt darugép segítségével toronymagasságig emelve teszik a hajóra.

juhokat is szabad egy rétegben elhelyezni, de csak akkor, ha a juhketrecek alja úgy van készítve, hogy az ürületek ne hullhassanak a marhára. A gőzhajók nagyon szívesen szállítanak a marhán kívül juhokat is, sőt állítólag csak akkor van a szállításhoz nagyobb hasznuk, ha marhát és juhot szállíthatnak egyszerre.

148. ábra. A „Millenium” kévekötő arató-gép keretének és motola hajtóművének előnézete.

A hajón való szállítás törvényileg van szabályozva s a törvény főbb pontjai következők:

1. A marhát csak két rétegben szabad a hajón elhelyezni, nevezetesen vagy úgy, hogy födélzet alatt s födélzet fölött legyen egy-egy rétegben vagy pedig, hogy mind a két réteg

3. A hajón minden marhára 2-44 m. hosszú és 0-81 m. széles, s minden juhra 0-5 négyzetm.-nyi hely számítandó. A hajók többnyire 150-300, kivételesen 450 drb ökröt és 1000-2000 db ürüt raknak be egyszerre. A szállított állatokkal küldendő ápolók számát úgy szabályozza a törvény, hogy 25 ökrre

vagy 200 ürüre egy ápoló küldendő. Utóbbiak többnyire ingyen teljesítik munkájukat, mert sok bevándorló megúván Amerikát, örül, ha olesón juthat haza; ha pedig nem tudnak ily embereket kapni, akkor 2-3 angol fontért (40-60 arany koronaért) elég embert találnak, kik szívesen megteszik az utat Londonba s vissza.

4. Az állatok számára 30 napra való eleséget kell a hajón elhelyezni, napi adag gyanánt az ökrre 12, a juhra 3 kg. takarmányt számítva, miután azonban a hajók rendszeren 35 napig szoktak uton lenni, inkább több takarmányt visznek magukkal. A takarmánynemek tetszés szerint választhatók meg, de rendszeren luczernaszéna, tengeri s kórpa szoktak lenni. Az ökrrel rendszeren 9-10 kg. luczernát, 2 kg. tengerit és 1 kg. korpát, az ürül 2-5 kg. luczernát, 0-5 kg. tengerit és 1 kg. korpát etetnek naponta. Az állatoktól természetesen nem lehet várni, hogy a hajón is hizzanak, de azt el lehet érni, hogy súlyban ne apadjanak s ezért lehetőleg csak annyi takarmányt visznek magukkal, amennyire okvetlenül szükségük van, mert a hajó csak bizonyos mennyiségű takarmányt szállít ingyen és mert az angol parthoz évre 12 vagy legkésőbb 24 óra alatt ki kell az állatokat és a megmaradt takarmányt rakni.

A gőzhajók által szedett díjak a nagy verseny folyán mérsékeltek. Ugyanis az ökr után mintegy 5-5 angol font (110 korona aranyban), az ürü után 0-5 font (10 kor.) fizetendő, de nagy szállítványoknál jelentékeny kedvezmények is érhetők el; így pl. 4 fontért (80 kor.) is vállaltak már marhát. E díjakba bizonyos mennyiségű takarmányt szállítása s az ápolók szállítása s élelmezése is befoglaltatik. Az ivóvizet is ingyen adják a hajók, egy ökrre 45 l. egy juhra 4 litert számítva naponta.

A hajók jó berendezése most más annyira csökkentette az állatok elhullását hogy az csak 2%-ra tehető. A szállítványok azonban daczára ennek Londonban biztosítva szoktak lenni s a biztosítási illeték az állatok értékének mintegy 4-8, átlag 5%-ra tehető.

A hizott állatoknak Európába való szállítása elég jutalmazó s annál jutalmazóbb, minél nagyobb testűek az állatok, mi részint a darabszám szerint szedett szállítási díjaknak, részint annak is tulajdonítható, mert Európában aránylag jobban fizetik a nagyobb állatokat. Ezért már Argentiniában is a nagyságtól függ az állatok ára olyformán, hogyha pl. a 600 kg.-os ökr kg.-ja 27-2 fillérért kapható, akkor a 650 kg.-os állat kg.-ja mintegy 28-9 fillérbe, a 700 kg.-osé 30-6 fillérbe s a 800 kg.-osé mintegy 34 fillérbe kerül. A 60 kg.-os nyírott lincolnkeresztelésű hizott ürüket Buenos-Airesben mintegy 15-9 koronával, a 75 kg.-osakat pedig 23-8 koronával fizetik. Ezen a testnagyságtól függő óriási árkülönbségek természetesen azt eredményezik, hogy a La Plata-államokban mindinkább fokozódó mérveket ölt az angol bikák és kosokkal való keresztelés. A londoni piacon 280-500 korona között változik az argentiniai ökrök ára, azok változó nagysága szerint.

Kaerger kiszámította, hogy míg a londoni importörök a 600 kg.-os argentiniai ökrön 22 koronát (aranyban) nyernek a 700 kg.-os 100 koronát, a 800 kg.-os pedig 280 koronát hoz nekik; az ürük után származó nyereség pedig 60 kg. élősúlynál 8-9-5 koronára, a 75 kg.-osnál 24 koronára tehető.

Mielőtt a hizott állatok kivitele megkezdődött, fagyasztott hust szállítottak Buenos-Airesből Európába s az akkor föllállított négy fagyasztó még most is folytatja működését s szintén főleg Londonba szállítja a hust. Ezek a fagyasztók tulnyomóan juhokat konzerválnak s a hust két minőségben hozzák forgalomba. A I. osztályba a 21-29 kg. vágósúlylyal, a II. osztályba a 16-21 kg. vágósúlylyal bíró juhokat sorozzák, 16 kg.-nál csekélyebb vágósúlylyal bíró juhokat pedig nem fagyasztanak.

A fagy lenyuzott és ki hagyják megfagyasztott közelfekvőjük. A fagy kg. juhbus. más állatok

Régen ták a La állatok husma is a különösen mert a leg hogy Európottt hust e Az értékes

A ma keskeny fcszarvaira, tekerődzik, szírtén szu A lenyuzókás veszi tik a csorbokra metjön. Azutás most na sen megsehintenek.

de többszhalomról hányják, hogy a h Később is badban Utóbbi a de esténk hányják le, melye hust 80-csomagol értékesít sok táplá mintegy kivitel pe

A fagyut c szelencze besózzák vérből k oivasztás üstökben főzött m esonthan Európáb

A kivonato lalkozik, társaság Compani versenyü egyezett közös ve lomba. marhák néhány aprítják Ezt a vizzel f vakuuml huskivor czékbe ahonnét átsoma huskivor ségelteti ják s h el, ahol természák, n corned késziten volt. A h 9080 q

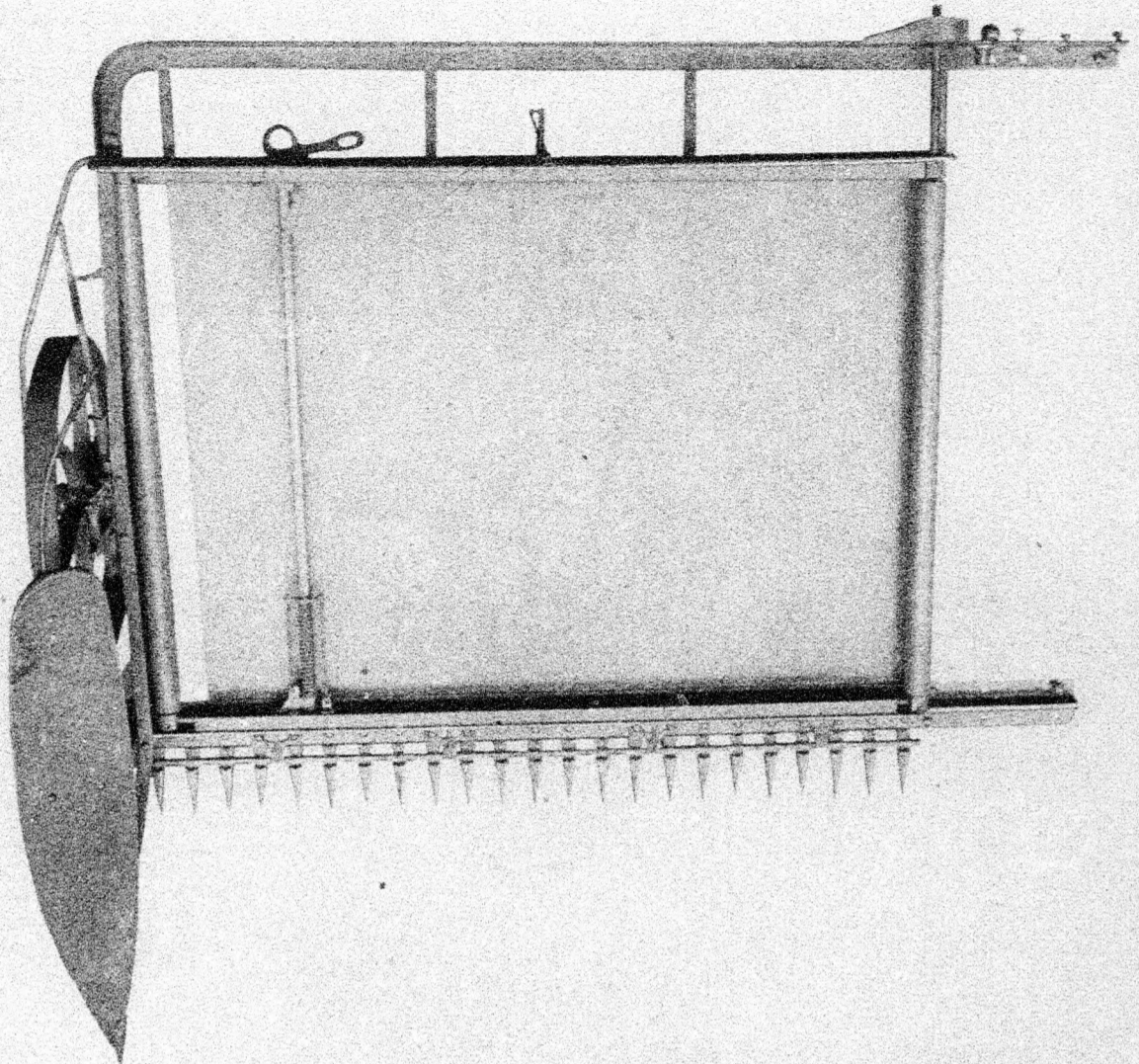
A fagyasztás úgy történik, hogy a gondosan lenyuzott és kiszigerelt állatokat szellős helyen ki hagyják hűlni, s azután 6° C.-nyi hidegben megfagyasztva, a szabad levegőn szállítják a közelfekvő hajóra, s ott is fagyos helyen tartják. A fagyasztott hus kivitele 1898-ban 600,000 kg. juhhús, 60,000 kg. marhahús és 10,000 kg. más állatok húsá volt.

Régebben főleg csak szárítás által tudták a La Plata-államokban a fölösszámu állatok húsát értékesíteni. Ez különben még ma is a marhaértékesítés leggyakoribb módja, különösen Uruguayban, de Argentiniában is, mert a legtöbb marha nem éri el azt a súlyt, hogy Európába lehessen szállítani, s ezért szárított húst és más termékeket készítenek belőle. Az értékesítés e neme a következő.

A marhát a karámból egy lejtős talaju keskeny folyosóra hajtják, s pályvát dobznak a szarvaira, mely egy gőzzel hajtott vashengerre tekerődik, s oda rögzíti a marhát, most nyakszírt szurják, s a nyuzó helyre vonsozzák. A lenyuzott törzset két végtelenül ügyes munkás veszi át, kik csodálatos gyorsasággal lefejtik a csontokról a húst, s lapos, de nagy darabokra metszve, horgokra akasztják, hogy kihűljön. Azután $\frac{1}{4}$ órára sólében áztatják a húst, s most nagy halomra hányják, mi közben erősen megsózzák, s a halom felületére is só hintenek. A hus 2—3 napig marad halomban, de többször meg lesz forgatva úgy, hogy a halomról egyenként leszedve, friss halomba hányják, mely alkalommal arra is ügyelnek, hogy a hus megfordítva kerüljön az új halomba. Később ismét sólében áztatják, s végre a szabadban fölakasztva meg hagyják száradni. Utóbbi az időjárás szerint 10—20 napig tart, de esténként és esős napokon mindig halomra hányják a húst, és nagy ponyvákkal takarják le, melyeket kövekkel terhelnek meg. A száraz húst 80—90 kg.-nyi mennyiségben zsákokba csomagolják, s főleg Braziliában és Kubában értékesítik, ahol leginkább a szerezsen munkások táplálkoznak vele. Egy-egy marha után mintegy 75 kg. szárított hús nyerhető, az évi kivitel pedig 400,000—500,000 q. közt változik.

A husszáritók a marha többi részeiből fagyut olvasztanak, továbbá a nyelveket pléhszelencékben konzerválják, a lenyuzott bőrtet besózzák, a szarvakat és körnöket, valamint a vérből készített trágyát eladják stb. A fagyutolvasztás 70—100 állat hulladékát felvevő üstökben történik, melyek alatt csontok és kifőzött marhahulladékokkal tüzelnek s a hamut esonthamu néven mütrágya gyanánt szállítják Európába.

A La Plata-államokban tudvalevőleg huskivonatot is készítenek s azzal két gyár foglalkozik, u. m. a Kemmerich-féle részvénytársaság Santa-Elenában (Argentína) s a Liebig Compania Fray Bentosban (Uruguay). Kölcsönös versenyük megszüntetése végett azonban úgy egyezett meg a két gyár néhány év előtt, hogy közös védjeggyel hozzák gyártmányukat forgalomba. Működésük a következő: A levágott marhák nagyjában zsirtalanított húsát és szivét néhány óráig ki hagyják hűlni s azután annyira aprítják fel, mint ahogy a kolbász húst szokás. Ezt a pépes húst most ugyanannyi tiszta vízzel főzik ki s a zsirt leszedve, megsűrik és vakuumban besűrik a levest. Az így nyert huskivonatot 50 kg.-nyi adagokban pléhszelencékbe csomagolva Antwerpenbe szállítják, ahonnan az ismeretes kis szelencék és tégelyekbe átesomagolva kerül forgalomba. Egy kilogramm huskivonatot készítéséhez átlag 40 kg. hús szükséges. A kifőzött húst végre még megszáritják s husliszt elnevezéssel Európában adják el, ahol takarmányul szolgál. A kérdéses gyárak természetesen a marha hulladékaikat is földolgozzák, nevezetesen a fagyut, szárított húst, corned beefet, marhanyelvet, mütrágyát stb. készítenek. A husextrakt-kivitel 1898-ban 3020 q. volt. A husliszt-kivitel nagyon változik; 1892-ben 9080 q., 1898-ban csak 1950 q. volt.

149. ábra. A „Millenium” kéveköto arató-gép gyűjtő asztala a ponyva feszítővel.

Végül még a marha s juhbőrökről emlékeztünk meg, melyeket részint a tenyésztők, részint a vágóhidak hoznak forgalomba. A tenyésztők levágott állataik s a dögök bőreit száritják, a vágóhidak pedig besózzák. A kivitel már évek óta 300,000—400,000 q juhbőr és 500,000—600,000 q marhabőr között változik, mely utóbbinak fele száritva, másik fele sózva van. Ezekon kívül sok ló- és kecskebőr is megy ki.

(Vége.)

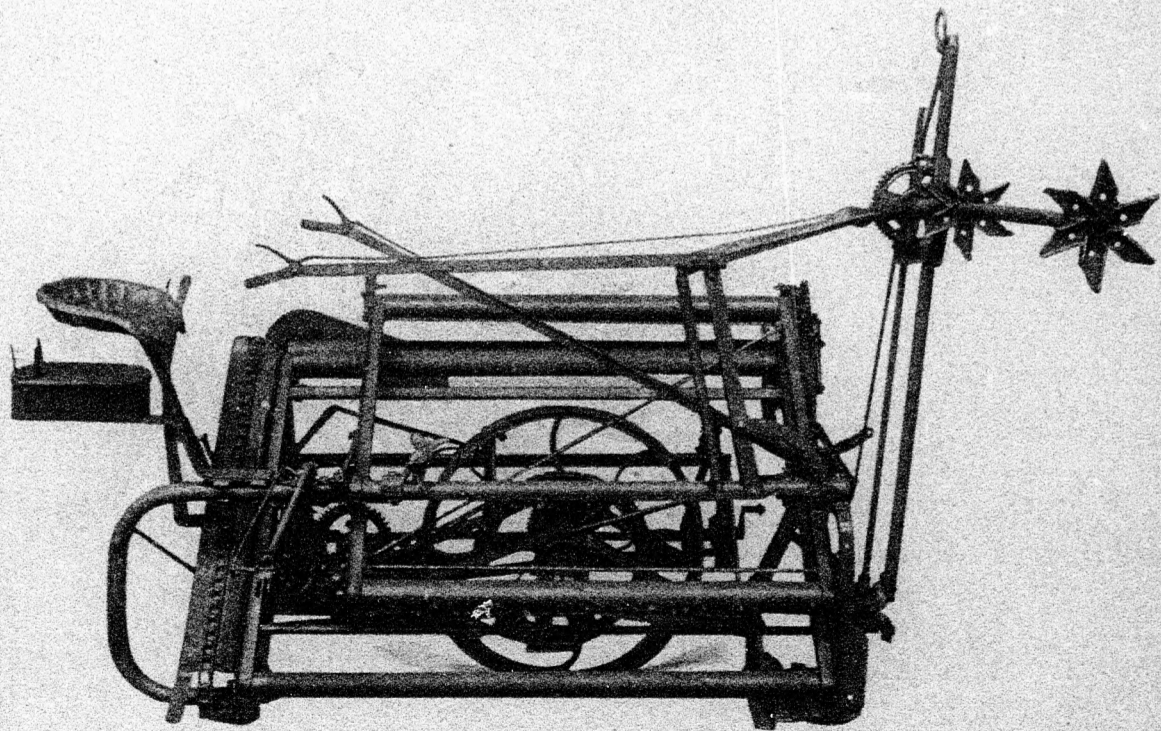
NÖVÉNYTERMESZTÉS.

— Rovatvezető: Cserháti Sándor. —

A legkorábbi takarmány.

Sok gondot okoz a gazdának a midőn távaszszal száraz takarmánya fogytán van, a lóher, lucerna a tél mostohasága miatt kiveszett, vagy kifagyott, ami gyakran előfordul, vagy egérpusztítás által megsemmisül, mit etessen június 15—20-ig.

Már június 20. körül van zabosbüköny, többé-kevésbé szokott sikerülni, hol jó rétek vannak, van akkor már hegyen-völgyön elég mit etetni.

150. ábra. A „Millenium” kéveköto arató-gép keretének, felhordó készülékének és motola beállítójának oldalnézete.

Legnehezebb a dolga a gazdának május közepétől június közepéig, miután a sok helyen vetett rozsot és őszi árpát zölden már május közepén tul nem etetheti.

jobban szeretne mint az idejében lekaszált rozsot felszárítva és egész nyugodtan állithat, hogy tápértéke is kevésbé marad vissza, bármintemü más felszárított takarmánynál,

gunkban néhány hold alantabb fekvő bujábban termő földet.

Ha aratáskor az ezen czélra szánt tarlón még a kepek közt az első szántást megadjuk, augusztus közepén a másodikat és szeptember 6-7-dik körül elvetjük, alig lehet arra eset, hogy jól ne sikerülne. A rozsok többszöri ritkulása mindig a helytelen munkában keresendő.

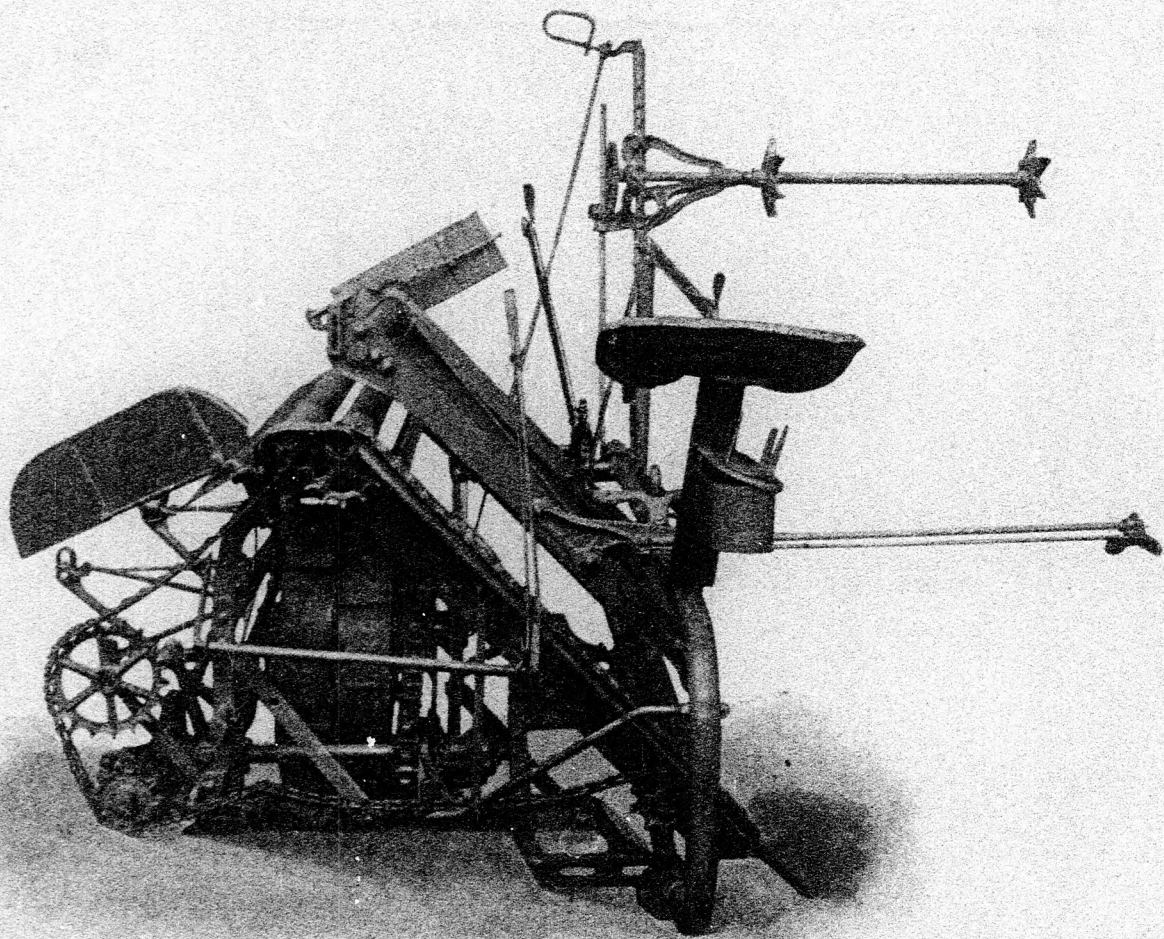
A takarmánynak vetett rozs miután tenyészideje igen rövid, a talaj táperejét igen keveset veszi igénybe, amidőn felszárítva lehordatott, elvethető még akár mag- akár takarmánytengerivel, tehát azon talaj két termést ad.

Csak azon esetben ajánlható a rozsot takarmánynak felszárítani, ha még az kalászat ki nem hánnya, mert ha a gazda azt figyelmen kívül hagyja, a takarmányt másra mint almozásra nem használhatja.

Több gazdaságban volt alkalmam látni borsó vagy őszi bükkönyvet vetve, sőt magam is gyakrabban így esínáltam, de azt mindig csak zölden etetve, mert felszárításra szánt rozunkat csak tisztán vethetjük, nehogy a bükköny vagy borsó virágzásának bevévárása czélunkat megsemmisítse.

Alig van gazdaság, hol rozsot takarmányul vagy magnak ne természetének, van alkalmuk tehát gazdatársaimnak arra, hogy kísérletet tehesse a fent leírt módon, mielőtt nagyobb mennyiség vetésbe hoessajtkoznának.*

Strausz Rezső.

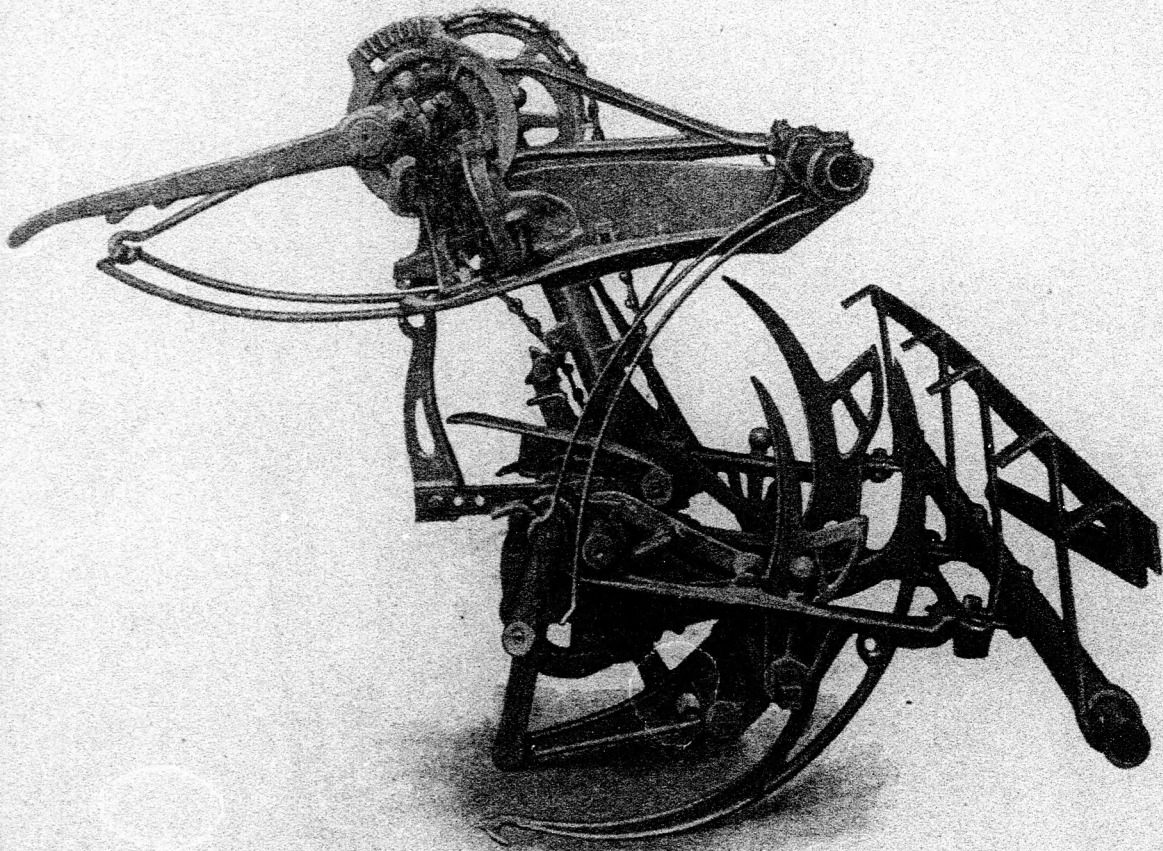
151. ábra. A „Millenium” kévekötő arató-gép mellék-hajtóművének és a gép szerkezetének hátsó nézete.

Bár nem új dolog az, mit tisztelt gazdatársaimnak szives figyelmükbe ajánlani bátor vagyok, de tudva azt, hogy igen kevesen gyakorolják.

A rozsot takarmányul kell vetni olyan mennyiségben, hogy az elég legyen addig, a

ellenben mennyiségileg bármely takarmány termését felülmulja.

Többször intéztek kérdést a „Köztelek” hasábjain, homoki földéken gazdálkodók, hogy minő takarmány volna legelőnyösebb és legkorábban etethető.

152. ábra. A „Millenium” kévekötő arató-gép kévegyűjtő, kévekötő és lerakó készüléke.

midőn már zabos bükkönyt, esetleg csalamádét lehet etetni és ezt a rozsot mielőtt kalászat kihányná, le kell kaszálni és felszárítva etetni. Alig van takarmány, melyet a szarvasmarha

Ismeretes, hogy a rozs nem válogat a talajban, a homok talajban épen úgy megterem, mint a kötött talajban, ha pedig azt takarmánynak akarjuk vetni, mindig találunk gazdasá-

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Burgonyapermetezés.

Z. M. ur a „Köztelek” szerkesztőségéhez a következő kérdést intézte:

„Van-e használatban olyan gyakorlatilag is bevált permetezőszer, mely a burgonyát a szőlőperonoszpórához hasonló betegségtől, illetőleg indájának korai elszáradásától megóvja? Tétetett-e már valahol ez irányban megbízható kísérlet? ennek eredményére és mikénti, milyen időben való alkalmazására igen kíváncsi volnék.*

A burgonyavész ellen tudtommal először Prillieux francia tudós tett permetezési kísérleteket 1888-ban, permetezésre a szőlőkben annyira bevált rézvegyületeket használva. Azóta sok francia, német és svájci szakférfi tett kísérleteket, nem is említve az amerikaiakat. Itt-ott a permetezés átment a gyakorlati életbe is, de korántsem annyira, mint a szőlő permetezése.

Legáltalánosabban a 2%-os bordói levét használják a burgonya permetezésére; vagy a czukros bordói levét, mely utóbbi a következőleg készül:

50 liter vízben feloldanak 2 kiló égetett meszet, a másik 50 literben 2 kiló rézgáliczot. A rézgáliczoldatot keverés között beöntik a mézstejbe: mire elkészül a 2%-os bordói lé. Most 2 kg. melászt feloldanak 10 liter vízben s ez oldatot beöntik a bordói lébe s jól felkeverik.

Ami a permetezés hatását illeti, ebben a szakvélemények is nagyon eltérők.

Vannak kísérletek, amelyek tanúsága szerint a permetezés akkor is fokozza a burgonya termését, ha a burgonyavész nem támadta meg a burgonyát. Viszont vannak kísérletek, amelyek szerint a permetezés a termést csökkenti s így az olyan években — száraz években főleg — amikor a burgonyavész nem jelentkezik, két-

* A fent vázolt eljárást követve, a zöldtakarmányozásra csak a zabosbükköny etetésével volna szabad átmenni, mert előbb zöld rozsot, esetleg rozsot, borsót etetni s az után egy időre ismét átmenni a szárított takarmány etetésére nem lenne czélszerű eljárás.

Rovatvezető.

szeres ká
mésesökk
permetez

A p
vélemény
már máj
azután m
július kö
dik perm

Töb
metezés
szerübb
bokrokát
legtöbbsz
berlini ga
országi v
augusztu

Miv
nak, a F
ismerjük
megy vég
sel sem
törését:
akkorra
mutakoz
az eljár
alaposan
azonban
mindenes
tartanám

Ugy
a permet
vész csöl
a burgo
egészség
ugy ültet

A
juk a gu
megmozo
vel a bu
teregetve
idejének
csak a l
gonyab

Ha
főleg Ja
mesztés
gazdáink
nyével J
Köztelek
(lásd az
„Burgon
„Mezőga
márczius
tezési k
gonyater
telek” m

Ta
Jatka,
bordói l
ból kész
Köztelek
Jatka
szült 3%

GA

Haz

G
vel és
aratógé
összete
dig sok
a hos
gozni.
M
sultság

szeres kárral jár: azzal a kárral, mit a terméscsökkenés okoz, másodsorú amit a gazda a permetezési költségekkel szenved.

A permetezés idejére nézve is eltérnek a vélemények. Régebben az első permetezést már május végére, június elejére javasolták s azután még erre egy második permetezést úgy július közepén s végre egy harmadikat a második permetezést követő 4—5-ik hétben.

Több újabb kísérlet szerint a korai permetezés csak haszontalan kiadást okoz s ezélszerűbb csak július elején permetezni be a bokrokat, a midőn ez az egy permetezés a legtöbbszór elégséges is lesz; sőt Frank, a berlini gazdasági főiskola volt tanára, — a németországi viszonyokat tartva szem előtt — csak augusztus első napjaira javasolja a permetezést.

Mivel, amennyire a burgonyavész okozójának, a *Phytophthora infestans* gombának, életét ismerjük, az első infekció a beteg gumó utján megy végbe s így a még oly korai permetezéssel sem akadályozhatjuk meg a betegség kitörését: azt hiszem, legjobb a permetezést akkorra halasztani, ha a gomba első nyomai mutatkoznak. Persze okvetlenül szükséges ennél az eljárásnál a burgonyabokrokat folyton és alaposan megfigyelni. Az olyan évek után azonban, amelyekben a burgonyavész pusztított, mindenestre már a júniusvégi permetezést tartanám célszerűnek.

Ugyancsak Frank kísérletei szerint talán a permetezésnél is jobb hatása van burgonyavész csökkentésére annak, ha az ültetés előtt a burgonyagumókat kiválogatjuk s a szemre egészségeseket 2%-os bordói lében páczoljuk s úgy ültetjük el.

A 2%-os bordói lében 24 órán át áztatjuk a gumókat, de még akkor, mielőtt rügyeik megmozdultak volna. A páczolási idő elteltével a burgonyát kiszedjük az oldatból, szétterelve megszáritjuk s félretesszük a velés idejének elérkeztéig. A gumók páczolása nemcsak a burgonyavész ellen, hanem egyéb burgonyabetegségek ellen is jó hatású.

Hazánkban a burgonya permetezésével főleg Jattka Ferenc, kit mint a burgonyatermesztés terén fáradhatatlan kutatót ismernek gazdáink, kísérletezett. Kísérleteinek eredményével Jattka először 1892-ben számolt be a *Köztelekben* „A burgonyavészről” cz. cikkben (lásd az 1892. évi január 6-iki számot (1899-ben „Burgonyatermesztési kísérletek” czim alatt a „Mezőgazdasági Szemle”-ben (lásd e folyóirat márczius havi füzetét) írja le a későbbi permetezési kísérleteit Jattka, majd pedig a „Burgonyatermesztési kísérletek” czim alatt a *Köztelek* múlt évi 31. számában.

Tavaly is tett permetezési kísérleteket Jattka, még pedig párhuzamosan a közönséges bordói lével s az *Aschenbrandt-féle bordói porból* készített oldattal. E kísérlet le van írva a *Köztelek* f. é. márczius 6-iki számában, ahol Jattka az *Aschenbrandt-féle bordói porból* készült 3%-os oldatot javasolja alkalmazni.

M. Gy.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

Hazai gyártmányu kaszáló- és aratógépek.

II.

A „Millenium” kéveköti aratógép

Gazdáink általában bizonyos ellenszennel és bizalmatlansággal viseltetnek a kéveköti aratógépek iránt. Ennek okául egyrészt a gép összetett szerkezetét hozzák fel, másrészt pedig sok helyen azt, hogy a kéveköti aratógép a hosszuszalmájú gabonában nem képes dolgozni.

Mindkét oknak lehet s van is némi jogosultsága.

Az összetett szerkezet tényleg megvan, de az korántsem olyan bonyolódott, mint a minőnek azt általában hiszik. Ha azt a munkát tekintjük, melyet a gép végez, kell hogy az némileg összetett szerkezetű legyen. Hisz a gabonát learatni, azt felgyűjteni, kévébe szedni, kévébe kötni és lerakni, szintén összetett munka. Ilyen különböző mozzanatokból álló munka végzésére természetesen kell különböző együttműködő készülék is. De ezek a készülékek egyenként oly egyszerűek, hogy azokat egyszerű munkásember is — megfelelő magyarázás és bemutatás alapján — hamar és teljesen megértheti. S ami a kéveköti aratógépet látszólag összetetté, bonyolult szerkezetűvé teszi, az nem egyéb, minthogy e külön munkát végző, magukban véve igen egyszerű készülékek, egy géppé vannak egyesítve s így a gyakorlatlan szem vagy a felületes vizsgáló előtt érthetetlen bonyolult szerkezetnek tűnnek fel.

Ami a „Millenium” kéveköti aratógép (lásd 145. ábrát) szerkezetét illeti, az természetesen hasonlónak fog feltűnni, mert ugyanazon elvek szerint készült, mint a mostanig gyártott s használt kéveköti aratógépek. De ne aggaszsa a gazdákat ez a látszólagos bonyolult szerkezet, mert — feltéve, hogy e gép az ideai aratási idény alatt végzendő munkájával jó eredményeket ér el — az előbb említett betanult s kész magyar aratógépészre még az egyszerű gazdasági munkással is meg fogja tudni ismertetni a szerkezetét úgy, hogy a látszólagos bonyolultság okozta bizalmatlanság rövid időn belül el fog oszlani.

Ami pedig a gép hasznavehetőségét illeti, a homoktalajon és a hosszuszalmájú gabona aratásánál e két körülmény szem előtt lett tartva a gép megszerkesztésénél egyrészt azzal, hogy a gép anyagának megválasztásánál ismét csak a könnyűséggel párosult szilárdság volt az irányadó, másrészt a kévegyűjtő szerkezet ami különleges viszonyainknak megfelelően készült.

A gép főkerete, melyet a 147. sz. ábra mutat, aczélből készült könnyű, de szilárd keret, melybe a különböző hajtómű-tengelyek oly szilárdan vannak beillesztve, hogy azoknak rendes működése teljesen biztosítva van. A főcsapágyak gördülő hengeres és golyós csapágyakkal vannak ellátva végeinél porvédő födelekkel. A főjáró kerék téglacézlel egy darabban van öntve, miáltal a rázkódtatás okozta lazulásnak elejét vették: csapágya pedig gördülő hengerekkel van ellátva a felesleges surlódás kiküszöbölésére.

A főjárókerék a hajtórőt ugyancsak téglacézlel készült hajtólánczezel adja át a gép többi hajtóművének a 147. ábrán látható mód szerint, hol a főtengelyvel párhuzamosan fekvő közlőtengely az átvett erőt kupkerék-összekapcsolással adja tovább.

A fő hajtómű ki- és bekapcsolása a kocsisülésből könnyen kezelhető emeltyű segítségével történik.

A gép metszőkészüléke hasonló módon van szerkesztve, mint a marokrakó aratógépé. A metszőkészülék mögött levő gyűjtő asztalon (lásd 149. ábrát) látható mint szerkezeti előny, az asztal két hosszkeretén átérő rugalmas ponyva feszíthető, melylyel az asztal felett elmozgó u. n. gyűjtőponyva mindig feszes állapotban tartható. Nedves gabona aratásánál ugyanis a ponyva megereszkedik s így az asztal gyűjtőponyvája nem viheti a levágott gabonaszálakat egyenletesen az emelőponyvához. De nemcsak nedves gabona, hanem a harmat is meglazítja a ponyvát, különösen ha a gép éjjelre is a mezőn marad. A meglazult ponyvát a rugós ponyvaszítóval egy kézfogásra ismét ki lehet feszíteni s viszont munkán kívül a feszes ponyvát meg lehet eresztetni s ezzel nemcsak a rendszeres jó munka, de a ponyva tartóssága is biztosítva van.

A gép asztala s vele a metszőkészülék is feljebb vagy lejjebb emelhető lévén, a tarlómagasság is szabályozható. Az asztal ezen felemelése vagy süllyesztése egyrészt a 147. ábrán

látható forgattyus esigásrud, másrészt a 146. ábrán az asztal külső szélén látható szintén forgattyus esigásrud segítségével végezhető. Miután e két emelőszerkezet egymástól függetlenül működhet, az asztal nemcsak vízszintes irányban emelhető és süllyeszthető, hanem lejtőnek is beállítható, úgy hogy a gép lejtős oldalakon is dolgozhat, a lejtőnek párhuzamosan beállított asztallal.

Az asztal két szélén álló szétválasztó lapok közül a külsőre döntött vagy kuszált gabona aratásánál pótszétválasztó deszka is erősíthető fel. A belső hártó deszka pedig úgy van méretezve, hogy a felső emelő ponyvára nem hullhat rá a gabona s így az munkájában nem akadályoztatik.

Az asztal hátsó széle fölül nyulik a 145. ábrán látható szélfogó vitorla, mely megakadályozza széles időben a gabonaszálak összekuszálását. A motóla — melynek keretét és hajtóművét a 145. sz. ábra, munkamódját a 146. ábra mutatja, a kocsisülésből kényelmesen kezelhető és spirálrugóval támogatott emeltyű segítségével minden gabonaállásnak megfelelően beállítható.

A levágott gabona a motóla által a gyűjtő asztalra lesz fektetve, innen az emelő ponyvák közé kerül és felvitetik a kötözőasztalra. Az emelő ponyvák szerkezeti előny egyrészt az, hogy azok messzebb előrenyulnak, mint a gyűjtőasztal ponyvája s így a gabonaszálak felemelése biztosítva van. Egy másik szerkezeti előny az, hogy az asztal és felhordó hátrafelé megtoldható lévén, még a hosszuszalmú gabona is felemeltetik, anélkül, hogy az emelőponyvák eltömődjenek, mint a 146. sz. ábrán látható. Ez utóbbi szerkezet megkésztésénél tekintettel voltak ami hosszuszalmú gabonáinkra, melyeket eddig kéveköti aratógépekkel aratni nehézkes volt.

Az emelőponyvak által felhordott gabona biztos tovaszállítására szolgál az u. n. továbbító-henger, mely a 150. és 151. ábrákon látható. Ez, miután a gabonaszálak a két emelőponyva közül kiesnek, azokat tovább tolja a kévegyűjtő felé s megakadályozza azt, hogy egyes szálak az emelőponyvak vége és a kötözőasztal belső széle közötti hézagon kihulljanak.

A kötözőasztal részein nyulnak ki a kévegyűjtő karok, melyek a felhordott gabonát kévébe gyűjtik s tömörítik mindaddig, míg az a támaszra szolgáló ellenrugóra a kívánt nyomást gyakorolva, a kötözőtű előre leng, átfogja a kévét zsineggel, melyet az *Appleby*-rendszerű egyszerű csomózó (lásd 152. ábrát) csomóra köt, a zsinég végét elvágja és három villakar a megkötött kévét a kötözőasztalról letolja.

A kötözőasztal melső szélén van a kévegyűjtő — lásd 148-ik ábrát — mely az asztalra felhordott gabonát tarlós végével egy sikba egyengeti lengő mozgással.

Maga az egész kötözőasztal egy emeltyű segítségével előbbre vagy hátrább tolható s így a különböző hosszúságú gabonák rendes kévébe kötésére beállítható.

Mint szerkezeti előny és újdonság szerepel az u. n. zsinégtartó és kötözőzsinégtartó, mely a zsinégtartó doboz fedelére van szerelve. E készülék előnye abban áll, hogy a zsinég folyton egyenletesen jut a kötöző szerkezethez, nem húzódnak rajta csomóba a szálak és így nem is akadhat az fenn a zsinég vezetékében, amivel viszont az elszakadás eshetősége is lehetőségig ki van zárva.

Amennyiben e rövid szerkezeti leírás jelzi, a „Millenium” kéveköti aratógép fel van szerelve mindazon szerkezeti részletekkel, melyek a modern kéveköti aratógépen kívánatosak.

A jelen aratási idény fogja majd megmutatni, mennyire felel meg e gép a hozzá fűzött várakozásoknak. S ha munkája is olyan lesz, mint a minő pontos a szerkezete, akkor megjön az ideje annak, hogy a külföldi gépek ezen a téren is kiszoruljanak hazánkól.

Midőn ezzel a magyar kaszáló és aratógépek szerkezeti ismertetése a gazdaközönség elé került, méltán megérdemli az a kiváló és fáradhatlan munkás férfi, hogy nevének tisztelet adassék.

Melegh Bélának, a magy. kir. államvasutak gépgyára mezőgazdasági osztálya felügyelőjének köszönheti a magyar gazdaközönség az első jó magyar gőzeséplőgépet és gazdasági lokomotívot. Az ő fáradhatatlan lelkes munkájának köszönhetjük, hogy ma a magyar cséplőgép a legjobb cséplőgépek közt is egyikét a legelső helyeknek foglalja el.

Amily töretlen buzgalommal és tudással alkotta meg ő a legjobb cséplőgépet, oly lelkesedéssel és tudással fogott hozzá, hosszas és fáradságos tanulmányozások után már évekkel ezelőtt a mi viszonyainknak megfelelő kaszáló- és aratógépek megszerkesztéséhez.

Az a munkásférfi, ki egész életében a mezőgazdasági gépészet ügyét szolgálta, nemcsak szóval, de tettel is, azt méltán megérdemli, hogy ezen új alkotásának bemutatásakor Magyarország gazdaközönségének elismerésben részesüljön.

Magam részéről őszintén örülnék, ha a Melegh Béla szerkesztette „Millennium” kaszáló- és aratógépek a gyakorlat terén is teljesen beválnának, a magy. kir. államvasutak gépgyára pedig áldozatkészségéért elnyerhetné jutalmát.

ifj. Szorzon Pál.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A megnyílás kezeléséhez.

A megnyílás operatív kezelése az egyes szerzők szerint különböző. *Hertwig* a szarut a szeg behatolásának megfelelően 4 mm. széles és ugyanolyan hosszú területen egészen a lágy részéig kifaragja, ezen nyílás környékén pedig szintén gyengíti a szarufalat. *Grosz* a megnyílás helyén a szarut annyira lefaragtatja, hogy ujj-nyomásra kevés ellentállást tanúsítson, sőt a szeg behatolásának irányában a szarufalat is leráspolyoztatja. *Peuch* és *Toussaint* a megnyílás helyének megfelelően a szeg által furt egész csatornát feltárják, anélkül azonban, hogy a husos részeket érintenék. *Dominik* a szeg utját töltés alakban tágitatja és ha 3—4 nap múlva a sántaság fokozódik vagy a nyílásból geny ürül, fehéren izzó vassal égeti ki. *Hartmann* szerint elegendő, ha a nyílást annyira tágitjuk, hogy a genynek szabad elfolyást biztosítsunk.

A felsoroltakból látható, hogy az operációt különféleképpen hajtják végre, a szarutokból többet-kevesebbet távolítanak el. De nézzük, hogy tulajdonképpen mi a megnyílás lényege és mennyiben szenvedhetnek alatta a husos részek.

A megnyílás a pata lágy részeinek megbérese, mely a vasalás alkalmával a patába helytelen irányban hatoló patkószeg által történik. A patkószeg vagy direkte a lágy részébe hatolhat, vagy pedig közvetlen közelükbe jut el. Bár látszólag az előbbi veszedelmesebbnek látszik, de tényleg az utóbbi jár kellemetlenebb következményekkel. Mert az előbbi a kovács azonnal észreveszi és a szeg azonnal kihuzza, míg az utóbbi esetben, amidőn a rosszul irányított szeg a szarutok legbelsőbb részeit még inkább a lágy részéhez szorítja, a fájdalmasság és a gyuladás egyéb tünetei csak napok, nemrikan egy, sőt másfél hét múlva jelentkeznek észrevetően. Kezdetben a fájdalmasság csak kisebb, a sántaság is alig észrevehetően. Később a fehér vonalnak megfelelően fekete folt jelentkezik, mely a szegtől felhord alakjában a hordozó szél külső részére terül. Közben felületes patagyulás fejlődik ki, a sántaság napról-napra fokozódik, mert a gyulás termelte izzadmány

szaporodásával az általa a husos talpra gyakorolt nyomás is növekedik. A felületes gyulás azonban csak ritkán megy át parenchymás gyulásba; többnyire csak akkor, ha a szeg, vagy pedig a szeg hegyéből leváló szilánk a husos lemezek közé hatolt be. Jelenleg nem ezélem ezen gyuladással behatóbban foglalkozni, hanem a gyuladások termelte izzadmány eltávolításának és a gyulás megszüntetésének módját óhajtom megismertetni.

Az izzadmány felhalmozódván, minden irányban nyomást gyakorol, ezáltal a szarufalat a husos faltól elválasztja és ennek mentén súlyánál fogva a talpi felület felé süllyed; ha pedig ezen irányban akadályokra talál, a husos lemezek mentén felfelé emelkedik és a pártaszélen tör magának utat kifelé. A szarufalnak a szeg által befelé nyomott része állandó inger képez a husos falra, ezért az operáció első sorban azt célozza, hogy a husos falat ezen nyomás alól felszabadítsuk. Mert hogy ez másképpen, mint operatív uton nem történhet, abhoz azt hiszem, kétség nem férhet. Csúpan az a kérdés, hogy az az ajánlott eljárások közül melyik a legracionálisabb?

Először is figyelembe kell venni, hogy a szarutok folytonosságának minden megszakítása gyöngíti a patát, tehát csak a szükséges, lehető legkevesebb szarut távolítsuk el. Ezen szempontból *Hertwig* álláspontja volna a leghelyesebb, azonban gyakorlatilag ki nem vihethető, mert nem vagyunk képesek csúpan 4 mm-nyi távasságban annyira mélyen behatolni. Ilyen késünk nincs, legfeljebb furóval, amint azt *Hartmann* ajánlja, volna ez kivihető. Ezen kis nyíláson a képződött izzadmány eltávolíthatik, azonban ezen eljárással nem érhető el az, hogy a husosfal a befelé irányuló szarufal fokozódott nyomása alól felszabaduljon és a gyuladást inger megszűnjék, pedig anélkül újabb izzadmány fog termelődni. Vagyis a *Hertwig* által ajánlott nagyobb nyílást kell készíteni. Nem szabad azonban *Grosz*-hoz hasonlóan túlzásba esni, aki tulokat távolít el, e mellett a környezetben is gyöngíti a szarut, az ilyen locus minoris resistentiae pedig esélyesebb külső behatásokra is majd túlerősen fog reagálni. *Peuch* és *Toussaint* eljárása sem megfelelő, mert ha a szarufalról is kivágunk oly részt, amilyen mélyen a szeg behatolt, a szaru utánapótlása túl hosszú időt vesz igénybe, a ló sokáig munkára képtelen marad.

Kalning a következőképpen jár el: A szeg csatornájának megtalálása után, az egész csatornát kitarja olyképen, hogy kívülről a szarufal felől egy keskeny (7 mm. széles) rést farag; azután eltávolítja a szarufal azon rétegét, mely a husosfalra nyomást gyakorol; hasonlóképen kivágja a talpon is azt a részt, amely a szeg behatolásáig terjed. Itt az operált nyílás alsó felén a szélekét szélesebbre faragja, legömbölyíti, hogy azután a patkó felszégelése után reánehéződés alkalmával a megrázkódtatást gyengítsék. Az operáció után néhány napig hideg borítások alkalmaztatnak, azután ha a fájdalmasság csökkent, megvasaltatja a lovat. Az operált terület viaszból és terpetinből készült ragasztó tapasztalással töltendő ki.

Attól nem kell tartani, hogy az operáció helyén a szarufal szélei befelé fordulnak és így ismét a husos rész nyomatása jön létre, mert az árok nem mély, másrészt pedig a szarufal belső részéről elég nagy az ellentállás. Szarurepedés szintén nem keletkezik az operált hely fölött; általában a hordozószél felé ritkák a szarurepedések és nem hajlamosak a fölfelé terjedésre, ami ellen czélszerű a rés felső szélét ferdén felülről le- és befelé faragni. Lovak ezen operáció után aránylag a legrövidebb idő alatt a munkára képessé válnak.

Zimmermann.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A baromfitermékek jobb értékesítésének módzatai.

(Baromfihizalási eljárások.)

IV.

A baromfihizalási módokat két csoportra osztjuk. Az első csoportba az önhizalás; a második csoportba a kézzel és géppel való tömés körüli eljárások sorolhatók.

Az önhizalás mindjobban tért hódít, mert ha a hizalásra szánt baromfiak jól össze vannak válogatva, azok nagy tömegben is aránylag sokkal kisebb személyzet és felügyelet mellett gyorsabban és jobban hiznak. S ezen hizaló mód lassan-lassan ki fogja szorítani a kézzel és géppel való hizalást ép úgy, a miként a géppel való hizalás megszüntette Franciaország egyes vidékén még ma is itt-ott alkalmazott azon barbár szokást, hogy a tyukok szeméit kiszúrták, a baromfiak lábait a hizalóketrecz fenékeszkájához szögezték, vagy pedig a hizalandó tyukot egy fenéketlen fazékba dugták és sötét helyen pinczében a fenékek falhoz támasztották, s így kinezva etették a szegény állatokat.

Ezen kezdetleges hizalási módok, melyek az embertelenséggel voltak határosak, — ma már alig alkalmaztatnak, — mivel a gyakorlat új, és hamarabb czélhoz vezető eljárásokra tanította az ezzel foglalkozókat.

A hazánkban szokásos önhizalásnál a tyukfeléket egyik hizaló telepen főzött árpa és tengeridarakeveréssel, — mely frissen fejt tejjel van feleresztve s pépszerű anyagot képez, — etetik, a másik helyen pedig ezen árpa és tengeridarakeveréket olyképen készítik, hogy azt száraz állapotban egyenletessé összekeverik, s forró vízzel leöntetik midőn az meghűlt, s egyenletes, jól összeálló anyagot képez, etetés előtt 10 kiló ily keverékre 1 liter tejet számítanak, s ezt jól pé pé keverve adják a tyukoknak. Némely telepen ismét tisztán árpa és tisztán tengeri darával, melyet tejjel kevernek, hizalják a tyukokat. Ismét máshol a hizaló anyag tatárka (pohánka, hajdina) lisztből és tejből áll.

En a következőképen hizaltam a gödöllői m. kir. baromfitenyésztő telep és munkásképző iskolánál:

Egészséges nagy szemű tengerit durva darává őrölttem s azt finom szitán átbo-csájtva kaptam $\frac{2}{3}$ rész finom lisztet és $\frac{2}{3}$ rész durva darát. A hizalást durva darával kezdtem és a finomabb lisztet végeztem.

100 drb 1 éves tyukra az első 5 nap alatt naponta 10 kiló száraz durva darát vettem, melyet két részre osztva felét a reggeli, felét az esti etetésnél használtam fel.

A felhasználás úgy történt, hogy 5 kiló dara az etetés előtt két órával forrásban levő 3 liter vízzel leöntetett, s ez kihülve egy egyenletes megkeményedett tömeget képezett, melyet közvetlen az etetés előtt 2 liter friss teljes tejjel (jó a lefőlözött tej is) leöntöttem, s péppé kevertem.

Ezen pépet a hizaló ketrecz vályúba kell önteni, de olyképen, hogy az első adagolásnál csak keveset öntünk a vályuba, s midőn az látjuk, hogy a tyukok még enni óhajtanak, ismét 1—2 merőkanálnyi adunk eléjük.

Az etetésnél tehát a válogatásnak személyesen jelen lenni igen czélszerű, mert mindenre vigyázhat. Addig kell etetni a tyukokat, amíg azok enni bírnak, de ha már félrevonulnak, s elülnek, akkor fel kell hagyni az adagolással s a hizaló helyiségből, a tyukoknak feltétlenül szükséges nyugalom megadása végett, el kell távozni.

Az etetés reggel 6 órakor és este 4 órakor történhet; a kihuzható trágyagyűjtő-deszkákat és az etető vályukat az etetés előtt kell tisztítani.

A 6-ik naptól kezdve a szükséghez képest több darát és tejet használtam föl, s a dara-adagolásban napi 20 kilóig mentem; ezen dara-tejjel való felhígítására 8 liter tejet kellett használnom. A tyukok 1-2 napi etetés után rendkívül kedvelik ezen izletes takarmányt.

Lehet ezen takarmány közé a 8-ik naptól kezdve 1-2 marék törött ávizst, koriandert vagy borókamagot szórni, a mi a husnak igen finom izt ad.

A hizlaló eljárás, történjék a hizlalás akár árpa és tengeridarakeveréssel, akár mással s legyen e keverék megtörve, vagy csak leforrízva, egy és ugyanaz.

Sokan azt állítják, hogy az árpa és tengeridara keveréket, ha megfőzik, s lehűtve tejjel adagolják a tyukféléknek, ezek ettől jobban és hamarabb meghíznek, mint a leforrízott takarmánytól.

Ezt még magam nem tapasztaltam, de gondolom, hogy ez tényleg lehetséges, s ezért ajánlom, hogy akinek módjában van megfőzni a takarmányt, az főtt takarmánnyal hizlaljon.

Hazánkban is van egy nagy kiviteli cég, akinek baromfi-hizlaló telepén állandóan 20.000 drb tyuk hizik s nála is ezen nagy állományt főtt keveréssel etetik. Van ismét akárhány szintén nagy baromfi-hizlaló telep, a hol csak forrízott tengeridarával, vagy tengeri és árpa darakeveréssel hizlalják a tyukokat.

A hizóba fogott tyukoknak vizet adni nem kell, hanem szükséges a keverékbe 10 kiló takarmányhoz 1 evő kanálnyi konyhasót adni.

A hizlalóketrecc oldalán elhelyezett kis favályuba ezélszerű durva szemű homokot szórni, hogy a tyukok az emésztést elősegítő homokszemekhez ily módon hozzá jussanak s egymás tollát ne tépjék.

A hizlaló-kecrezbe zárt tyukokat a 6-ik naptól kezdve minden 2-ik nap etetés előtt meg kell tapogatni. A tapogatás úgy történik, hogy az ajtónyíláson jobb kezünkkel a kecrezbe nyulunk s egyenkint megtapogatjuk a tyukok mellett és hónaalját, ha azt érezzük a tapintásnál, hogy a tyuk szépen hizott és kövér, azt azonnal kivesszük a kecrezéből, gyűjtő-kecrezbe, vagy kosárba tesszük s az ilyent még aznap délelőtt le kell vágni.

A bizonyos hizási fokon túl való hizlalás fölösleges, mert a túlkövér árut nem szeretik, hanem csak a jó husosat. Ezért, mihelyt a tyuk tapintásra husosnak bizonyul, azt le is kell vágni, hogy a takarmány kárba ne vesszen.

A hizlalás 14 napnál tovább nem tarthat, a mely rossz hizó ezen idő alatt kellően fel nem javult, abból már jobb áru ugy sem lesz, tehát levágandó.

Ezen hizlalási mód szerint legjobb, legnagyobb eredménnyel hizlalhatók az *egyéves tyukok*. Ezek, ha jó husban kerülnek a hizóba 14 nap alatt $\frac{1}{2}$ kilogramm élősúlyszaporulatot mutatnak, tehát ha átlag 1 kilogramosak, midőn a hizóba tételnek, 14 nap alatt $\frac{1}{2}$ klg. súlyt fognak elérni. A vágásnál 25% fogyatéka megy a vér, toll és zsigerek révén s így egy-egy hizott tyuk 1.25 kilogrammot fog nyomni.

Az *öreg tyukok* nem hiznak oly jól s ezeket legjobb 10-14 napi időközben mint *levessnek való* javított tyukokat értékesíteni.

Az *egyéves kappanok* a hizalóban szintén igen jól hiznak, de ezeknél a teljes hizásra 21 nap szükséges. Ezen idő alatt némelyik nagy testű kappan 1-1.5 kilogrammot is képes hizni.

A *féléven aluli csibék*, különösen a fiatal kakasok, lassan hiznak s ezek is csak javíthatók: míg a féléven felüliek sokszor oly szép hizási eredményt mutatnak, mint az egyéves tyukok. Ezeknek ára, különösen a téli hónapokban szintén magas és mindenkor vevőre találunk.

IRODALOM.

A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók. Irta: *Hreblay* Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő. II. javított és bővített kiadás. Hetedik könyve immár ez Hreblaynak a baromfitenyésztés köréből. Az a 20.000 drb, amely a már közközre bocsátott hatból a gazda közönség kezei közt forog, elő bizonyítéka annak, hogy az utóbbi időkben mennyire fellendült ez a fontos gazdasági ág, s mennyire van hivatala különösen a szegényebb néposztály megélhetését előmozdítani. Hreblay könyvei, a baromfitenyésztés megkedveltetésének és fokozásának tagadhatatlanul nagy tényezői voltak. Munkáinak egyik legnagyobb előnye az, hogy belőlök úgy a nagy, mint a kis tenyésztő egyaránt sokat tanulhat, és hogy rövid, de azért kimerítő előadásban mondja el azt, a mire a baromfi-tenyésztőnek szüksége van. Jelen könyve, az e czímen megjelent első kiadásnak kibővítettje. Általánosságban tárgyalja azon nagyszabású akciókat, a miket a kormányzat az utóbbi években e téren tett. Megismerteti velünk az állami nemes baromfitenyésztő telepek működését és elhelyezését. Rámutat a hazai baromfi-állomány hibáira s megszívelendő tanácsokat ad a jövőben követendő tenyésztési eljárásokra. A tenyész baromfi törzsek kiválasztásáról ad tanításokat a szerint, hogy hus, tojás, toll avagy kiválóan költésre óhajtuk-e baromfi-állományunkat használni. A baromfi nemesítés czélja és az átörökítés czímen a hazai magyar tyuk mikénti nemesítéséről beszél, végül a baromfi ellenségek s azok elleni védekezésekről s a baromfi termékek értékesítéséről, és az értékesítő szövetkezetekről, ezek szervezése és működésükről világosítja fel az olvasót.

Mint látjuk tehát, a könyv dacára rövidségének kimerítő ismertetéseket tartalmaz a baromfi tenyésztésre vonatkozó általános tudnivalókról. Könyvét záróval végzi s az elmondottakból azt a tanulságot vonja le, hogy bármilyen irányzatára törekedünk is baromfitenyésztésünknek, alapanyagul mindig csak a magyar baromfit használjuk. Igen, a magyar baromfit, a mely edzettsége, élelmessége, fürgesége, gyors fejlődése, tolltermelése, bő tojó képességével hazai viszonyaink között legjobban megfelel. A könyvet számos ábra díszíti, a mely élénk képet tesz a szövegről; az értelmes, rövid előadás pedig nemcsak a tanulni vágyóknak, hanem a pusztán olvasónak is élvezetes. Ára 1 korona.

A. E.

A mexikói magyar kereskedelmi ügynökség.

Bánó Jenő Mexikóban élő hazánkfi, aki ott Daniel Garcíával egy magyar kereskedelmi ügynökséget létesített és e vállalkozásából folyólag az OMGE. ipari és kereskedelmi szakosztályával levélbeli összeköttetésben áll, legutóbb egy terjedelmes levelet intézett szakosztályunkhoz, amelynek egyes részeit érdekességükkel fogva közreadjuk:

Kétséget nem szenved s erre el is vagyunk készülve, hogy különösen az első időkben igen sokat fog kelleni küzdenünk s vállalatunk igen sok nehézségbe fog ütközni, amely nehézségek alig volnának legyőzhetőek, ha nem számíthatnánk hazai kereskedőink és iparosaink jóindulatára és országos egyesületeink hathatós támogatására. Ezekbe helyezzük bizalmunkat, amely bizalom nálam még a hazaszeretet lángjával is párosulva van. Most pedig térjünk át a tárgyra:

A mexikói pénzgységek, az igaz, változó-kony fluktuációknak vannak alávetve, de ez nincs és nem is lehet befolyással az ide küldendő exportárak értékének elszámolására és legkevésbé sem veszélyeztetheti a magyar kivittelt közvetítő kereskedők érdekeit és pedig azért nem, mert az ide küldendő áruk értéke mindig európai pénznemekben lesz kiszámítva és az árut tengerre indítandó kikötők egyik vagy másik bankháza által a hajó comossementek

átadása ellenében európai pénztértékben kifizetve. Hamburgban márkákban, Havre-ban frankokban és Liverpoolban shillingekben. Ugyanígy eljárást követnek a német, francia, angol és spanyol exportkereskedők, a kik pedig ugyan csak hatalmas üzleteket kötnek Mexikóval...

Az ideküldendő áruk csomagolására nézve megjegyzem, hogy az úgy történjék, mint a hogy szokás az Oceánon tubra irányított áruk-nál. A liszt hordókban szállítandó; a borok hordói kátránnyal kenendők be, vagy pedig befestendők olajfestékkel, esetleg bevonandók mészdoldattal, máskülönbben annak tételnek ki hogy egy itteni kártékony szu-rovar furásai következtében a hordó néhány óra alatt likacsos lesz és a bor kifolyik. Téli időben pedig a hordók szalmafonattal vonandók be, nehogy a fagyásnak tétessenek ki s tönkremenjenek; ez utóbbi csak gyenge asztali boroknál szükséges. A hajlított fabutorok szétszedve nagy faládákba csomagolandók.

A míg az „Adria” hajói fel nem keresik Mexikó kikötőit (Veracruz, Tampico, Srogreso) s minesen Fiumével közvetlen összeköttetésünk, a hamburg-veracruz utirányt tartom a legelőnyösebbnek és a német „Paquet Dampfschiffart” társulat hajóit amelyeknek havonként két közvetlen járatjuk van az itteni kikötőkbe, a legelőnyösebb tarifákkal bírónak.

Van Hamburgban egy igen jó hírnek örvendő banküzlet, kik egyuttal spediteurók is, nevük Gustavo Struck et Cia, a kikkel nekem is vannak üzleti összeköttetésem s a mely cégnek ugy Mexikóban, a fővárosban, mint Veracruz kikötőben is van egy-egy üzlete. Ezen cég közvetítésével kívánjuk a magyar exportüzlet financiális részét lebonyolítani oly módon, hogy a Hamburgban hajóba rakott áruk comossementjainak átadása ellenében Gustavo Struck et Cia kifizeti helyben avagy deponálja más banknál a mi czímünkre irányított áru értékét, ily módon küldő és czímzett is teljesen biztosítva lesz.

A mi ügynökségünk tisztán commissio-üzlettel fog foglalkozni, de a mellett elvállal agentúrákat is, már tudniillik, ha ilyennel megbízunk egy-egy nagyobb magyarországi kereskedelmi vállalat által. A felszámítandó commissio nagyságát esetről-esetre fogjuk megállapítani, mely természetesen az üzletből kifolyó érték nagyságától lesz függővé téve.

A Mexikóból küldendő árucikkek elszállítása után a vételre vonatkozó eredeti lebélyezett fakturák a mérvadó, amelyeket kívánság szerint vagy direkte megküldjük a megrendelőnek, avagy az azok által, megjelölt bankházakban — ahol az összeg folyósíttatni fog számukra, — fogjuk deponálni a hajó comossementek egy példányával és a többi költségekre vonatkozó számlával; ezen számlába lesz felvéve a minket illető commissio is, valamint a vasúti költség Veracruzig; a hajószállítási költségek és árubiztosítás már külön a czímzett avagy megbízottja által fizetendő Hamburgban, avagy később Fiumében.

Mint már említettem Gustavo Struck et Cia cégnek Veracruzban is van üzlete s azért ugy vélem, hogy a Mexikóból hazánkba utnak indított áruk fizetési lebonyolítása is e cég közvetítésével történhetne a legcélszerűbben; tudom, hogy a cég ilyenmü üzleteket szívesen elvállal s megbízhatóságát illetőleg információk beszerezhetők ugy a hamburgi, mint berlini legelsőrangú bankházaknál. A mi reánk vonatkozó referenciákat illetőleg meg kell jegyeznem, hogy miután vállalatunk meg csak a kezdet kezdetén van, jelenleg csak a köztársaság területére szorítkozhatik, bár mint megjegyeztem, az én személyemet illetőleg a hamburgi Gustavo Struck et Cia cég is adhat felvilágosítást, de még biztosabbat a veracruz hasonnevü üzlet; társaim főnöke Daniel Garczia képviselő iránt pedig a mexikói külügyminiszterium utján szerezhetnek be az érdeklődők adatokat.

A magyar exportárak között jó piacra számíthatnak itt Mexikóban boraink, ásványvizeink (gyógyvizek gyanánt küldendők) finom lisztjeink (a mexikói liszthez keverendők) majolika-árunk, gummi-árunk (különösen olcsó, de jó kerékpárok), magyar specialitásaink: szilvrium, borovicska és finom liptai turó, szárított szilva; üvegárunk esetleg zománcozott vasedények, hajlított fabutorok és talán még zongorák is, ha azokat a német Rönisch és Rosenkranz zongoroknál (elég roszak) olcsóbban szállíthatnák.

Mexikóból pedig közvetítésünkkel a következő

terményeket kaphatnák hazai kereskedőink: A mokkával versenyző *mexikói kávét, jó kakaót, vaniliát* (sokkal jobb a bourbon vaniliánál), többféle *kenderfajokat, finom faneműket* (ezedrus, balzsam és mahagoni): végül a kinestár *dohányt, gazdag uri kaszinóink pedig a havannai szivaroknál jobb ízű, de olcsóbb mexikói szivarokat és szivar-kákat* rendelhetnének meg.

Ez alkalommal azt kívánom még megjegyezni, hogy igen helyesnek vélném, ha a magyar kereskedelmi miniszterium itt Mexikóban egy a balkán államéhoz hasonló magyar kereskedelmi muzeumot állíttatna fel, melynek útján a mexikói kereskedők megismerhetnék hazám kereskedelmi és iparcikkeit s kedvük szerint rendelhetnék meg azokat, amelyekre szükségük lenne. Az igaz, hogy az ilyen export kifejlődésének és busásán s rövid idő alatt szolgáltatná vissza az ilyen, itt teljesen újdonság számba menő muzeumba fektetett néhány százezer forintot. Hiszen hála Istennek kereskedelmi miniszterünk tudja, hogyan kell fejleszteni kereskedelmünket s nem fog az ilyen praktikus dolgok elől elzárkózni.

Végül még arra kérem, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagyrabecsült tagjaival egyértelműen sziveskedjék odahatni, hogy az „Adria” társulat, amelyre a magyar állam oly sokat áldozott már s az újszerűsége szerint még többet fog áldozni, ne késleltesse Mexikói járatát, amelyek első kellekei a magyar exportnak ide irányításához s melynek hasznát a magyar kereskedőkkel és iparosokkal egyetemben ő is élvezni fogja; de ha késik, meg fog előzetni az osztrák társulatok által, ami ugy Fiumának mint általában egész hazánk kereskedelmének nagy veszteségére lenne. Ezzel kimerítettem a témát. Azon reményben, hogy soraim hazám kereskedőinek is némi érdeket fognak nyújtani, magamat továbbra is szives pártfogásába ajánlom maradok stb.

Bánó Jenő.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

382. kérdés. Szives választ kérek t. gazdasáimtól, hogy melyik lenne az a legolcsóbb házi- vagy gyógytári szer, amelynek a használatával nyáron az igavonó jószágról, különösen az ökrörről a közönséges esípós legyet eltávolítani lehetne? *U. S.*

383. kérdés. Mit kell tenni, hogy az olyan hordókban, melyekben e dig mindig vörös bor volt elhelyezve, fehér bort lehessen tartani? Eladáhatóság szempontjából jobb-e vörös vagy fehér bort termelni. *Dr. R. S.*

384. kérdés. A kezelésem alatt álló uradalmi gazdaságban a most már aratás alatt álló buzatáblákban elszórtan — de mégis jelentékeny mennyiségben — egyes eldült, száradó buzaszálak találtak. Mivel itt a környéken sokan panaszkodnak hasonló baj miatt, a dolog közérdekű voltánál fogva kérek felvilágosítást a *Köztelekben* a kártételről s hogy a jövőben lehetne-e ez ellen valami módon védekezni? *G. J.*

385. kérdés. Mellékelt zab, gyeptörés bükköny után vetve, szépen kikelt, sőt bokrosodásnak indult. A talaj homokos, éghajlat igen száraz, erdő közepén. A mult esőzés után elkezdett foltonként vörösödni, mely foltok mindig nagyobbodnak és a foltok helyén a zab lassanként egészen megsemmisül. Férges, álcát nem találtam. Kérdem, minő betegség ez. Lehet-e még ellene tenni valamit? *P. G.*

386. kérdés. A mellékelt buzakalászokat kérem megvizsgáltatni s véleményt a *Köztelekben* közölni. A kalászok elfeketedése egy 10 holdas táblán 5%-ra tehető. *N. K.*

Felelet.

Elősködő rovarok (legyek) eltávolítása az állatokról. (Felelet a 382. sz. kérdésre.) A rovarok közül számos faj szerepel mint a

háziállatok többé-kevésbé súlyos kóros állapotainak előidézője. Káros befolyásukat is többféle módon és irányban érvényesítik. Egy részük a háziállatok testére szállva nem okoz tulajdonképpen a szó szorosabb értelmében vett bőrbetegséget, hanem azon ide-oda mászkálva nyugtalanítják és így közvetve az evésben, főképen pedig a legelésben gátolják őket, a minék különben is gyöngébben táplált egyedeknél különösen nyáron az erősebb munka idejében esetleg komoly jelentősége lehet. Ezek közé tartozik a lakott helyeken mindenütt gyakori *házi-legy* (*Musca domestica*); istállóban és a legelőket szegélyező bokrok között nagy számban élnek a *holló-legy* (*Musca corvina*), mely izzadságot szív, a *piszok-legy* (*Musca romitoria*), a *hulla-legy* (*Musca cadaverina*), mely állati hullákon elősködik, a *hus-legy* (*Sarcophaga carnaria*), mely élve születő álczeit sebekre, fekélyekre, valamint a fülbe és nőtény állatok hüvelyébe rakja.

Az ugyanebbe a családba tartozó legyféle, *Stomox calcitrans* az istállókban tartózkodik és már arról is felismerhető, hogy pihenéskor a falon fejjével lefelé fordul; ez a lovak lábait szokta megtámadni, melyek e miatt nyugtalanul rugnak és kapálnak. Ezeknél jóval kisebbek a szabadban, főleg legelőkön tartózkodó *Haematobia*-félék, melyek az állatokat a legelésben zavarják.

Nálunk előforduló *Hydrophobia*-k apró legyek, melyek eső közeledtével lovak és szarvasmarhák orrát és szeméit röpködik körül nagy számban.

Nagyobb legyefélék a *bögölyök* (*Oestridae*), melyek fejlődésük egy szakát mint tizenkét gyűrűből álló álcák állatok testében (gyomorban, belekben, esontok üregeiben, stb.) élnek át és e közben többé-kevésbé súlyos betegséget okoznak. A teljes nagyságu álcák a gazdaállat testét elhagyva a földben hordóalakú bábokká alakulnak át, majd az ezekből kifejlődő bögölyök nőtényei meleg nyári napokon zigzagos, cikázó röpközéssel a nagy állatokat nyugtalanítják. Közeledésüket sajátos zümmögés jelzi, mire az állatok hirtelen megvadulva tovaszáguldnak és ha csak lehet, istállóba vagy vízbe rohannak. (*Hutyra, Friedberg-Fröhner.*)

Mindezen legyek ellen a *védekezés* legjobb módja a bőr tisztogatása, többszöri fürösztés. Minthogy a legyek gyökeres kiirtása vagy csak tömeges fellépésük korlátozása is, lehetetlennek látszik, ajánlatos a legyek távoltartása céljában a vékonyabb bőrű testrészeket, melyeket a legyek előszeretettel keresnek fel, különösen pedig a testnyílások környékét, valamely átható szagot árasztó anyaggal bekenni. *Schönbauer* ajánlotta a besűrített dohányt, melyhez szirt es petróleumot lehet keverni. *Fröhner* 2%-os creolin-oldattal való mosásokat ajánl. Hasonló hatása a naphthalin- vagy a jodoform-kenőcs. Ezek a drágább szerek. A házi szerek közül leginkább a fokhagyma leve és a petróleum használatos. Ezek helyett, miután bőrt-izgató hatásuk miatt nem közönbösek a bőrre nézve, leginkább ajánlható a *kátrány*, tisztán vagy kátrányvíz (1000 grm ára 10 krajczár) vagy kátránykenőcs alakjában. A kátrány a bőr elősködőinek egyik legnagyobb mérge, a mellett összehúzó és szárító hatást is fejt ki. Ha esetleg le is nyalják a szarvasmarhák, mérgező hatást csak nagy adagban gyakorolna, kis mennyiségben még elősegíti az emésztést, a mennyiben az emésztő mirigyek elválását fokozza, a gyomor és bél tartalmát fertőtleníti.

A bűzös aszat (*Asa foetida*) kellemetlen fokhagymaszaga miatt szintén elűzi a legyeket, de undorító sajátosságai és magasabb ára miatt nem helyezhető a kátrány fölé.

A rovarok más része nem tartózkodik hosszabb ideig a bőrön, hanem reá szállva, különösen a könnyebben áthatolható, vékonyabb bőrrészekre, *vért szív*. Ezek, ha gyöngébben táplált vagy senyves állatokat nagyobb számban lepnek el, tetemes leromlásukat okozhat-

ják. Ilyen vérszopók a tetvek, szunyogok, tipogok, pöcsök. Az ellenük való védekezés hasonlóképpen történik, mint a legyek ellen.

Végül egyes rovarok esípós anyagot oltanak a bőrbe, melyek gyuladós duzzanatokat és más súlyosabb elváltozásokat hoznak létre. Ilyen többek között a kolumbácsi légy. Erről valamint az ellene való védekezésről már ismételten volt szó e lap hasábjain.

Zimmermann Agoston.

Boroshordók alkalmazása; fehér vagy vörös bort jobb-e termelni? (Felelet a 383. sz. kérdésre.) Olyan hordót, melyben idáig vörös bor volt, fehér boros hordó gyanánt csak az esetben lehet alkalmazni, ha abból a festő anyagot lehetőleg eltávolítják. Ez pedig kellő mértékben sem áztatással, sem ismételt forrázással nem sikerül, hanem csak alapos kigőzöléssel (tulhevitett vagyis nagynyomású gőz áthajtásával), melynek több óráig kell tartania; addig míg végre ilymódon sem távolodik el többé színező anyag. Ez természetesen csak hordó-gőzölőkészülékkel s illetőleg gőzfejlesztő segélyvel történhetik. Még így is megesik az, hogy a kigőzölt hordóban eltartott fehér bor hosszabb idő múlva a szokottnál kissé sötétebb sárgára színeződik s a hordó csak később lesz teljesen alkalmassá fehér bor eltartására.

Eladni a fehér bort könnyebb, mint a vöröset, melyből jóval kisebb a fogyasztás s mely csak akkor kapós, ha kitünő minőségű; ilyent pedig nem minden évben készíthetni s bizony megesik, hogy a mi legjobb vörös borfajtánkból: a Kadarkából is fehér bort kell szünni.

Beteg, letörött buza. (Felelet a 384. sz. kérdésre.) Abban a buzában, melyet *G. I.* küldött *Békésmegyéből*, egyes száraz alul a földfölötti első bütök fölött egy-két cm.-nyire le vannak törve. Ha a szár gyökeres maradékát vizsgáljuk, feltűnik, hogy a szalma ürege szennyes morzsalékkal el van tömve. Végig hasítva e szalmaecsonkot egész a gyökérig, azt látjuk hogy a szár *legmélyebb helyén*, közvetlen a gyökérkorona kiindulásánál, egy, ugy 12—14 milliméter hosszú, fehér, fátyszerű gubó van elhelyezve. A gubó fátylan keresztül átüt a *szalmadarázs* (*Cephus pygmaeus*) szennyesfehér álcája, mely a gubót azért szötte, hogy benne télire meghuzódjék.

Ha a szár hosszabb, letört, kalászos végét hasítjuk ketté, ebben is szennyes morzsalékot találunk, csaknem egészen a kalászalatti bütökig. A szalmadarázs barnafejű, lábatlan rágó álcája, mely ugy 1 centiméterre megnőtt, mielőtt lehozódott volna a buza tövére, itt felül is mászkált a szárbán. A szár belsejében a szennyes morzsalék részint az álcza rágási morzsaléka, részint ürülete.

A megtámadott buzaszárak azért törtek el, mert mikor az álcza a töre huzódott, fészke fölött a szárat körülragta. *G. I.* összesen 22 buzaszárat küldött be, ebből 10-et támadott meg a szalmadarázs.

Az egyik szár második ízén kis zöld nyerges s ebben a *nyerges légy* (*Diplosis equestris*) vörös álcáját találtam; végre egy másik szár tövének külsején a *hesszeni légy* baktokjára akadtam. Ezt a két szárat, a melyről most szólottam, a szalmadarázs nem bántotta.

Végül valamennyi buza rozsdás, a *foltos gubonarovada* (*Puccinia Rubigo vera*) támadta meg; továbbá az alsó levélhüvelyek mögé huzódva sok piros *tripsszáleát* lehetett találni.

A főkártevő a buzában a szalmadarázs. Ellene a tarló mennél mélyebb leszántását lehet javasolni, minek egyszersmind a nyerges legyek s a tripsszek ellen is jó hatása lesz.

M. Gy.

Vöröslevelű zab. (Felelet a 385. sz. kérdésre.) *P. G. Sopronmegéből* küldött be nagyon is elmaradt s egészségtelen színű zabot.

A zab eddig csak 3—4 levelnyire nőtt meg, s levelei egészben halavány rozsdavörös színűek. A levelek halavány rozsdavörös alapszínét egyes leveleknél apró zöld foltok (a még

egészséges pedig karn. Első tekin. rozsdás v. gombának.

A le. összehajto. ugy igen. barnacsáp. piszkot.

A kis tetv. a szárnya. feltünő ro. osztja ket.

Füte nevük) hi. szivásaik. *szilvő* z. pusztitása. nem nagy.

olyan a z. egy a folt. tonoldatta.

Fek *kérdésre.* be, a me. egy a ka. polyvák.

különb. barna es. vák széle.

A. bennük a. két szoru. kalászt sz. még ped.

Mi sége arre. gunk, a. sötétbar. nyes. N. más gon. glumaru. jat egy-k.

mag fels. rum gon. A. közönsé. zata. Ez. oly ritk. látva es.

M. mennyis. színü. kalászu. közönsé. gos s a. terem. eltavoza.

növény.

OMGE. Elvesze. A mexi.

A La P.

A legko.

Burgon.

Hazai s.

A meg.

A baro.

A gazo. nos.

Levél. Vegye. Keres. Szerk.

egészséges részek) tartják, más leveleknél pedig karminpiros vagy hibás pontok és csíkok. Első tekintetre úgy tűnik fel, mintha a zab roszdás volna, de a roszdának (valami roszd-gombának) nyoma sincs.

A legtöbb levél a felszínfelé kétoldalról összehajtott. Ha szétterpesztjük e leveleket, úgy igen sok halaványzöldszínű, feketeszemű, barnacsápu apró levéltetvet látunk, másrészt piszkot, — a tetvek ürülékét s levedlett bőreit. A kis tetvek vagy szárnyatlanok vagy két oldalt a szárnyaknak még csak durványaival bírnak, s feltűnő rajtuk, hogy hátukat egy sötétzöld csik osztja ketté.

Fütelűnek (*Toxoptera graminum* a latin nevük) hívják e tetveket, s az ő szurásaik és szívásaik miatt vörösödött meg a szárazságban sűrűdő zab. Ha esők jártak utóbb, a tetvek pusztítása nem igen fokozódik. Ha a foltok nem nagy terjedelműek s ha a foltokon kívül olyan a zab, hogy érdemes még miatta vesződni: úgy a foltokat 4%-os dohánylugoldattal (thana-tonoldattal) be lehet permetezni. *M. Gy.*

Fekete buzakalászkok. (*Felelet a 386. sz. kérdésre.*) N. K. 3 olyan buzakalászt küldött be, a melyek csaknem fekete színűek. Ugyanis úgy a kalászkapolyvák, valamint a külső virágpolyvák csúsa egészen sötétbarna, és innét a különben alapszínükben sárga polyvák, sötétbarna csíkok húzódnak lefelé, különösen a polyvák szélein.

A kalászkok szép nagyok és tömöttek, s bennük a magvak is nagyok és eltekintve egykét szorult magtól, eléggé teltek is. Az egyik kalászt szétfejtettem s benne 37 magot találtam még pedig elég nagyokat.

Mind a kalászkok, mind a magvak fejlettsége arra vall, hogy nincsen betegséggel dolgunk, a mit támogat az is, hogy a polyvák sötétbarna színe szép tiszta szín, nem szennyos. Nem is találtam a szétfejtett kalászban más gombát, mint a *polyvarozsdának* (a *Puccinia glumarum* gombának) néhány sárgavörös foltját egy-két polyva belső felületén s az egyik mag felszínén; továbbá a *Cladosporium herbarum* gombának elvéve néhány gyenge foltját.

A három fekete kalász nem más, mint a közönséges szakállas buzának fekete színváltozata. Ezt a fekete buzát természetik is, de ez oly ritkaság, hogy nem csuda, ha a gazda látva eselleg beteges elváltozásra gondol.

Mert a kérdéstevő buzatábláján oly nagy mennyiségben található a fekete buza, valószínű, hogy a vetőmagban volt több fekete-kalászu buzamag. Lehetséges ugyan, hogy a közönséges fehérkalászu buza után is, sajátságos s alig kideríthető életviszonyok folytán, terem feketekalászu, hanem az ilyen spontán eltávazások rendszeren csak elvéve, egy-két növényen szoktak jelentkezni. *M. Gy.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei.	1123
Elveszett jövedv.	1123
A mexikói magyar kereskedelmi ügynökség.	1131
Állattenyésztés.	
A La Plata-államok állattenyésztése.	1125
Növénytermesztés.	
A legkorábbi takarmány.	1127
Gazdasági növénytan.	
Burgonyapermetezés.	1128
Gazdasági gépészet.	
Hazai gyártmányú kaszáló- és aratógépek.	1129
Állategészségügy.	
A megnyílás kezeléséhez.	1130
Baromfitenyésztés.	
A baromfitermékek jobb értékesítésének módzatai.	1130
Irodalom.	
A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók.	1131
Levelszekrény.	1132
Vegyések.	1133
Kereskedelem, tőzsde.	1135
Szerkesztői üzenetek.	1136

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter *Brezovay István* állattenyésztési m. kir. felügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztályba nevezte ki.

Gazdák Biztosító Szövetkezete. Mint értesülünk, dr. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter birtokára vonatkozó biztosításával a Gazdák Biztosító Szövetkezetét bizta meg.

Agnelli plébános jubileuma. A csári plébános, a gyógyfüvek termelője, a híres „magyar kincs” burgonya előállítója lelkészkedésének 25 éves jubileumát ünnepli július 16-án, Csári községben. A közjóért tett fáradozásai és a szegény nép keresetforrásának előmozdításáért ezernyi szegény család gondol a fűvészkedő lelképásztorra, a ki falu népeinek tanítása mellett időt talál annyi hasznos növény termesztésére és ezek termesztésének fokozására.

Sertés kivételünk érdekében. Néhány hónap előtt felmerült az eszme, hogy tekintve az angol piacok jutalmazó árait, nem volna-e lehetséges sertéseinknek Fiumén át a külföldön s különösen Angliában keletet biztosítani. E tárgyban f. hó 11-én tartottak nyilvános értekezletet Szápáry gróf fiúmei kormányzóval a földmivelési miniszter, a MÁV., az OMGE. képviselőinek és számos gazdának jelenlétében. Az elnökségre Nadasdy Ferencz gróf választván meg, Jeszenszky Pál, az OMGE. titkára ismertette az ügy állását és kifejtette annak szükségét, hogy a magyar sertésnek új piacokat biztosítsunk. Ausztriával maholnap csaknem teljesen türhetetlen helyzetbe kerülünk s bár az export 1900-ban emelkedett, az árak hihetetlenül leszállottak. A magyar sertésenyésztés emelkedése az árat valószínűleg újból le fogja nyomni. Hivatkozva Dániára azt ajánlja, hogy egy részvénytársasági színezetű szövetkezet alapíttassék s ez Budapesten állítson egy nagy vágóhidat. Ennek Fiuméban való létesítése azért nem ajánlatos, mert a sertés a vasuton sokat veszít. Szápáry László gróf Fiume mellett tör lándzsát, kifejti a tengeri szállítás hasznát s annak a nézetnek ad kifejezést, hogy az Adria hajóit e célra könnyen át lehet alakítani. Ezután az alapszabályok kidolgozása s a további előkészítő munkálatok érdekében egy, Deseffy Aurél gróf, Forster Géza, Mérey Lajos, Vancsó Gyula, Szápáry László, Nadasdy Ferencz, Mailáth József grófokból, továbbá az előadóból, Rossival kanonokból és Reimann Gyulából álló bizottságot választottak.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara és a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény módosítása. A budapesti kereskedelmi és iparkamara legközelebbi ülésén tárgyalni fogja a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény módosításáról szóló törvényezik és illetve ennek végrehajtásáról szóló rendelet intézkedéseinek megváltoztatására irányuló miniszteri felterjesztését.

A felterjesztés be akarja bizonyítani, hogy a törvény ele a hazai iparnak és kereskedelemnek érdekei ellen irányul, amennyiben a törvényben megállapított megtorlási eljárás csakis a belföldi utazókat érheti, míg a külföldiekkel szemben hatástalanul marad. Kiemeli a felterjesztés különösen és fájó hangon azt is, hogy a kamarának a törvényjavaslat megalakítása előtt tett véleményes felterjesztésében kidomborított érvelései a törvényben kifejezésre nem jutottak és így nem biztosította a törvény azokat a kivételeket sem, amelyeket a kamara jónak látott szabad forkalmában a törvény által érintetlenül hagyatni. Mindezekben túlerősen védelmére kel a kamarára a centralizált gyári nagyiparnak, a törvénynek decentralizáló és a vidéki kisipart is felsegíteni célzó törekvéseivel szemben, ami a dolognak, ha nem is részrehajló, de legalább is egyoldalú felfogására mutat. A kamara egyéb érvelései mellett aztán különös hangsúllyal kiemeli azt, hogy az iparosok és kereskedők mesterséges módon célzott féltreolása nem a gazdának, hanem azoknak, a bizonyos kiváltságokat élvező és mezőgazdasági vagy más szövetkezeti

testületeknek leple alatt működő spekulánsoknak válik előnyére, akik a hatóságok részéről saját javukra érvényesített befolyást arra használják fel, hogy az iparosok és kereskedők versengésétől függetlenül áruikat sokkal drágábban (!) szállítsák mint ez a szabad verseny mellett történt. Kívánja pedig a felterjesztés azt, hogy a végrehajtási rendeletet a kereskedelemügyi miniszter újlag mérlelje és utólagos változásokat statuálja.

Megszoktuk, hogy a kamara általában mindig nagyon pregnans módon domborítja ki érveit és tagjainak érdekeit, de nem találjuk helyénvalónak, hogy ezenközben a neki fájó tuskát még jobban belemélyítse testébe és újból nagyot jadjuljon. A fájó tuska a szövetkezet, amelyet a kamara ugyan nem aposztrofál a nyíltság leplezetlenségével, hanem előtérbe tolja az annak lobogója alatt működő spekuláns, de ha a szövetkezeteket érti, mint olyanokat, melyeket fentebbi vádja érhetne, akkor a kamara erős tévedésben van, mert az általa sejtetett üzelmeket a szövetkezés teljesen kizárja. Ezt a részét a felterjesztésben felhozott érveknek, tehát bátran kihagyhatta volna a kamara annál kevésbé, mert az nem egyéb üres vádaskodásnál, melyet a szövetkezetek működése már magában megezáfol. Ott, ahol a kisember védelméről, a központ és a vidék versenyének kiegyenlítéséről van szó, ott az egyik oldalt bántó sérelmek érvének erősebbnek és önzetlenebbnek kellene lennie.

Svájcz sajtkereskedelme. Az 1899. év folyamán Svájcából mintegy 40 millió frank értékű sajtot exportáltak. Ezen összértékből Franciaországra 1.186.000 frank, Németországra 9.970.000, Olaszországra 4.744.000, Ausztria-Magyarországra 2.723.000 és az Egyesült-Államokra 4.954.000 frank értékű sajtesik. Ezen nagyarányú sajt kivétel annál feltűnőbb, mivel ebben a másodrendű sajtminőség s a mely pedig szintén tekintélyes mennyiség — nincs benne; ezzel együtt az 1899-ik évi sajttermelés mintegy 14.000 q-val haladta meg az előző 1898-ik évi sajtprodukeziót.

Mezőgazdasági és erdészeti kiállítás Bécs-Ujhelyen. A bécsi gazdasági egyesület által Ö fens. Rainer főherceg védnöksége alatt Bécs-Ujhelyen f. év szeptember 21—29-ig rendezendő II-ik (kerületi) mezőgazdasági és erdészeti kiállítás, mint a bejelentésekből és az eddigi előkészületekből látható, nagyobb arányokat fog ölteni. A kiállítás 11 csoportra oszlik és pedig: I. *Tenyészállatok:* a) lovak, b) tenyész szarvasmarhák, c) igavonó állatok, d) hizómarhák, e) sertések, f) juhok. II. *Aprómarhák:* a) baromfi, madár, b) halászat, c) méhészet. III. *Termelvények:* a) mezei és réti, b) szőlő, c) gyümölcs, d) zöldség, virág. IV. *Erdészet.* V. *Mezőgazdasági ipar.* VI. *Tejgazdaság.* VII. *Mezőgazdasági gépek.* VIII. *Mezőgazdasági melléktermékek.* IX. *Mezőgazdasági statisztika.* X. *Mezőgazdasági szakoktatás.* XI. *Mezőgazdasági kísérlet-ügy.* Bejelentő-ívek, valamint egyéb a kiállításra vonatkozó bővebb felvilágosítások a bécsi gazdasági egyesületnél Bécs, I., Schauler-Gasse 6. kaphatók. Az előállatok bejelentési határideje augusztus 15-ike, míg a többi csoport bejelentése július 30-án jár le.

Új dohánybeváltási árak. A pénzügyminisztérium tudvalevően három évről három évre szokta megállapítani a beváltandó dohány árát. A termelők az eddigi osztályozással és árakkal nem lévén megelégedve a gazdasági egyesületek útján orvoslást kértek. A kinstár már megállapította az új osztályozást s az új árszabást, mely szerint az eddigi 70 korona áru válogatott és az 52 korona áru I. osztályu közé egy egész új osztályt vett föl, úgy, hogy ezután 60 korona ár mellett lesz I. a) osztály és 51 korona ár mellett lesz az I. b) osztály. Ez pedig úgy értendő, hogy míg eddig az 52 koronás I. osztályu árutól megkövetelték, hogy sérületlen, tetszős anyalével legyen, mely jó szivarburoknak és szivarbélnek, de kiválóan jó pipadohánynak használható, most ezt a két

kategoriába osztják. Az első a) osztályba tartoznak a sérületlen, vagy csak kissé sérült, egyenletes színű, élénk égésű, jó szivarburkok és tartalomdus jó szivarbél minőségével bíró anyalevelek. Az első b) osztályba tartoznak a sérületlen, tetszős színű, jó pipadohányának használható anyalevelek. Ez osztályba tartoznak továbbá ama szép, sérületlen anyalevelek, melyek megbízhatatlan égésük folytán csakis fonó- és burnótlevelekként használhatók. — Az a) osztálybeli dohányt 60 koronával, a b) osztálybelit 52 koronával váltják be; ennél fogva a jobb minőségű 8 koronával többet jövedelmez ezután.

Szövetkezeti mozgalmak. A torontál-megyei hitelszövetkezetek újabb örvedetesen szaporodnak. Most alakult a pézszaki hitelszövetkezet, melynek alapszabálytervezetét 64 tag irta alá, akik összesen 294 üzletrészt jegyeztek 17,640 korona értékben. A Liptómezei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete ügyében június hó 9-én tartott értekezlet elhatározta, hogy a Szövetkezet alakuló közgyűlését július hó 16-ára egybehívja. Ennek tárgyai lesznek: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő kiküldése. 3. Meskó Pál a Nyitramegyei Központi Hitelszövetkezet igazgatója, mint a Hangya megbízottja előadást tart a fogyasztási szövetkezetek céljáról és megalkotási módjáról. 4. Jelentés az eddigi üzletrészejegyzésekről. 5. A tervezett alapszabályok megvitatása és azok elfogadása esetén a Szövetkezet megalakulásának kimondása. Itt említjük meg, hogy a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek hasznos utmutatójával Liptó-Likaván Janovics István szerkesztésében július elsejével egy szövetkezeti lap indult meg. A havilap a hazai fogyasztási tejtermelő- és értékesítő szövetkezetek érdekében előmozdítására alakult. Előfizetési ára egész évre 6 kor.

A Szolnok-Dobokavármegyei gazdasági egyesület és az önálló vámterület. A Szolnok-Dobokavármegyei gazdasági egyesület f. hó 10-én tartott választmányi ülésében foglalkozott Fejérvármegye gazdasági egyesületének az önálló vámterület érdekében intézett ismeretes átiratával. A választmány üdvözlőlvén a Fejérvármegyei gazdasági egyesület azon törekvését, hogy a gazdasági közönség figyelmét a létalapját érintő kérdések iránt ébrentartani igyekszik, mert erre szükség van; nem teheti azonban magáévá a társaság határozatát, hanem ragaszkodik a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége mult évi nagygyűlése által kifejezett álláspont-hoz. A Szolnok-Dobokavármegyei gazdasági egyesület érdemleges határozatával bővebben fogunk foglalkozni s azt azért itt esupán röviden említettük meg.

Tejszövetkezet Nógrádban. A kürtösvölgyi tejszövetkezet f. hó 5-én tartotta *Sebastiani* Vilmos elnöklete alatt igazgatósági gyűlését, melyen az összes igazgatósági tagok, a felügyelő-bizottság és számos szövetkezeti tag volt jelen. Bende Lajos pénztárnok előterjesztette a szövetkezet havi elszámolását, melynek tudomásul vétele után az igazgatósági gyűlés egyhangulag szavazott jegyzőkönyvi köszönetet Bende pénztárnoknak fáradozásáért. A szövet-

kezet. bár a kezdet nehéz napjait éli, a rossz nyári hónapok dacára 10 fillért fizet a beszállított tej literje után, melyen felül még tetemes jövedelem fordítatik a tartaléktöke gyarapítására. A szövetkezet üzeme napról-napra nagyobodik, minek következtében az igazgatósági gyűlés kimondotta, hogy a jövőben csakis szövetkezeti tag tejprodukecióját fogadja el értékesítés céljából. Ugyancsak az üzem fokozódása tette kívánatosá egy tejszínállomás létesítését Zsélyen, melynek elhatározása után Vörös M. zseli lakos a tejszínállomáshoz szükséges helyiségeket a szövetkezet rendelkezésére bocsátotta.

Méhészek tanulmányi kirándulása. A Magyar Orsz. Méhészeti Egyesület július hó 21-én társas kirándulást rendez a gödöllői méhésztelep megtekintésére, amely mintaszerű berendezése s kiterjedése folytán ezidőszertig egyike az ország első telepeinek s szakiskolával van egybekötve. A telep hivatalosan még nincs megnyitva, az egyesület vezetősége azonban lépéseket tesz, hogy a kirándulásban résztvevők akadálytalanul megtekinthessék.

Kitüntetett eseléd. A földmívelésügyi miniszter egyik legszebb ténykedése azon gazdasági hűség eselédének kitüntetése, akik több időt töltenek földesuraik szolgálatában. Példáadás ez és serkentés a hűség szolgálatra. Hrebenár József, Appel Gusztáv nyitramegyei földbirtokos kocsisa részesült legutóbb e kitüntetésben és hűség szolgálatáért elismerésül a földmívelésügyi minisztertől díszermet és díszoklevelet kapott, amelyeket e hó 7-én megható háziünnepség keretében adott át Toth Lajos járási főszolgabíró az ünnepeltnek.

Felhívás lótenyésztő gazdáinkhoz. A földmívelésügyi miniszter felhívja mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de a nyolcadik évet meg nem haladt koru ménlő van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a ménlő mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztában áll, továbbá az eladási árt is (1 koronás helyeggel ellátott beváltványban) legkésőbb folyó évi augusztus hó 10-ig a földmívelésügyi miniszteriumnak jelentsék be.

Az eladandó ménlőnek a bejelentések mérvehez és a bejelentők lakhelyéhez képest, úgy, a mint a mult évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megszemléltetni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 centiméternél alacsonyabb ménlő, tekintettel a ménlepekben már meglévő anyagra, nem vásároltatnak, kivéve, ha az egyed kitünő minősége a megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt ménlő vételára azon m. kir. adóhivatalnál fog kifizetett, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelönd.

Utmutatás a must és bor okszerű kezelésére német és román nyelven. A földmívelésügyi miniszter tekintettel az ország nem magyar ajku szőlősgazdáira a must és bor okszerű kezeléséről írott népies kézikönyvet német, román, szerb és tót nyelvekre fordította le. Ezen fordításokból a német és román füzet most jelent meg s példányonként 50 fillér be- küldése ellenében az „OMGE.”-nél is beszerezhetők.

Magyar Thomassalak. 17—20% öszszphosphors., ebből kb. 80% citromsavban oldható, 75% porfinom, 80 kilogrammos ingyen-zsákban legolcsóbban ajánl a kartellen kívül álló *Sátori-gyárak* központi irodája: Budapest, IX., Dandár- utca 25.

Lapunk mai számához a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* egy rendelőlapot és válaszborítékot mellékel, dr. *Aschenbrandt*-féle bordói por és rézkénpor rendelések feladására. Tekintettel arra, hogy a harmadik permetezés és második porozás legfőbb ideje elérkezett, a nedves időjárás pedig a gombabetegségek fellépésének rendkívül kedvez, van szerencsénk erre a körülményre szőlő-, gyümölcs- és burgonya- (répa-) termelőink b. figyelmét felhívni.

Állást kereső földmívelésiskolai tanulók. A szentimrei m. kir. földmívelésiskolát (Somogy megye, u. p. Kadarkut) jó sikerrel végezve, több nős és nőtlén, részben katonai kötelezettségének is eleget tett, erélyes, szorgalmas és szerényigényű egyén hagyja el, kik kulsári, munkafelügyelői, bérsgazdai esetleg kis gazdaságokban önálló állást óhajtának elnyerni. Szíves megkeresésre, melyben az állással egybekötött javadalmazás közlése is kéri, az ajánlatot készségesen megteszi az igazgatóság.

Uj gyorsvonati összeköttetések. Budapest—Grác és Budapest—Berlin között. F. évi május hó 1-től kezdve a következő igen jó gyorsvonatok helyeztetek forgalomba, és pedig:

Budapest—Grác között:

Budapest keleti p. u. ind.	7 óra 30 p. reg.
Győr	10 " 20 " d. e.
Szombathely	12 " 42 " d. u.
Fehring	2 " 01 " érk.
Grác déli vasut.	3 " 46 " "
"	ind. 1 " 15 " "
Fehring	3 " 00 " "
Szombathely	4 " 31 " "
Győr	6 " 58 " este
Budapest keleti p. u. érk.	9 " 45 " "

E vonatok Budapest—Fehring között étkező-kocsival járnak.

Budapest—Berlin között:

Budapest nyugoti p. u. ind.	6 óra 15 p. este
Galánta	8 " 51 " "
Zsolna	12 " 13 " éjjel
Boroszló	5 " 56 " regg.
Berlin-Fridrichstrasse	11 " 19 " d. e.
"	ind. 4 " 25 " d. u.
Boroszló	9 " 57 " este
Zsolna	3 " 45 " éjjel
Galánta	7 " 05 " regg.
Budapest nyugoti p. u. érk.	9 " 45 " d. e.

Podgyász- és darabárú-küldemények megjelölése a feladók részéről. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a nyári utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beálltával ismételve felkéri az utazó- és szállítóközönséget, hogy úgy saját, mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari
 BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrassy-ut 23. sz.
 AJÁNL: 100% csiraképes, uj termésű **biborherét**,
 az eddiginél tetemesen olcsóbb áron.
WESZ: homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa)
 őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi
 repczét, őszi repczét, (káposzta-repczét).

feladott ul
 egyéb dar
 czimzett
 maga rész

A czi
 kolatra, vag
 ragasztandó
 tendő fatá
 papírlemez

A köz
 mellett a
 szállítását
 megkönnyít
 szerez mag
 deményekne
 igen rövid
 leg előfordu
 lások a leh
 senek és he

Szupe

Kénsava

Kova

Ch

40%

és egyéb
 kitűnőmi

H

műtrágya

V. ker

190

a t.

a bud

melyek
 julius

Az auk
 rési
 toherp
 mények
 díjke

Bejelen

Gy
 HEL

*) Az e
 ősséget a sz

feladott *uli podgyász* a *rendeltetési* állomást, egyéb darabáruk pedig ezenkívül még a címzett nevét, polgári állását és lakását a maga részéről feltüntetni sziveskedjék.

A cím legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra egész terjedelmében ráragasztandó papírra, esetleg a darabhoz erősítendő fatáblácskára, bórdarabra vagy ergs papírlémezre irandó.

A közönség a vasut ily irányu támogatása mellett a podgyász, illetve darabáruk helyes szállítását és pontos kiszolgáltatását nagyban megkönnyíti és gyorsítja s különös biztosítékot szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasuti közegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő felvételnél esetleg előforduló téves bázarázások és elhúzó-lások a lehető legrövidebb idő alatt kiderítésenek és helyreigazittassanak.

NYILTTÉR. *)

Šzuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-amment,

Kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kifizető minőségben legelőszóbban szállít

"HUNGÁRIA"

műtrágya, kénsav és vegyi ipar rész-vénytársaság
BUDAPEST,
V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

1900. évi forgalom: 26000 zsák.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**

a budapesti gyapju-aukeziókra,

melyek minden évfolyamán két sorozatban július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felkúldött és **Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar** címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

**Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. s TÁRSA,**

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

**Napijelentés a gabonaüzletről.
1901. július 12.**

Amerika ma magasabb árakat jelentett, mely körülményt azonban a gabonaesarnokban tekintetbe sem vették, miután a buza szilárdságát csakis az ottani tengeri árak rohamos emelkedésének tudták be. Az itteni üzlet ugyan a megnyitáskor talán inkább szilárd képet öltött, de csakhamar irányt változtatott és az árfolyamok ismét 1-2 fillérrel csökkentek a lehető legcsekélyebb forgalom közepette.

Ma megjelent az észak-amerikai Unió washingtoni mezőgazdasági hivatalának jelentése az 1901-iki termésről, amelynek főbb számadatai a következők:

	1901. évi becslés	1900. végeredmény	külömbözet
buza	794,380	522,229	+ 182,151
kukorica	2,087,003	2,105,102	- 18,099
zab	763,424	809,126	- 45,701

A rozs és árpa termése is jobb a tavalyinál, míg amint látjuk, a tengerinél és a zabnál visszaesés mutatkozik.

Készbuza ma mérsékelt kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett változatlan volt; elkelt kb. 15000 mm. tartott árakon.

Mai eladások:

Buza:

Tiszavidéki:	400 mmásza 78 ^o kg.	16.40 korona 3 óra.
100	78	16.40
300	78	16.30
100	80	16.20
200 mmásza 78 kg.	16.20 korona 3 óra.	
100	77	15.45

Mezőhegyesi:

4700	79	16.55
2600	78 ^o	16.55

Pestvidéki:

100	77	15.10
-----	----	-------

Palánkai:

3300	75 ^o	15.10
------	-----------------	-------

Raktár:

2100	75 ^o	15.30
1050	76	15.25

(Az árak 50 kg.-ként koronaértékben értendők.)

O-rozs teljesen el van hanyagolva, új áru minta szerint azonnali szállításra 14-10 koronával köttetett budapesti egyenértékben.

Árpa változatlan, fizetetlen. Etető árpáért 12-12.40 koronáig volt ab itt elérhető.

Zab ma lanya irányzatú volt. Minőség szerint 14-14.20 koronáig. Első rendű áruért 14.80 koronát fizetnek.

Tengeri lanya, árak 5 fillérrel csökkentek. Helyben és helybeni parításra 10.20-10.40 koronáig jegyzünk.

Szeszüzet.

A szeszüzetben e héten gyér forgalom uralkodott és a nagyobb galicziái finomított és denaturált szesz kínálatok folytán a szeszárak valamivel olcsóbban

záródnak. Galicziából adózott finomított szeszt 112.- kor. ajánlottak és nagyobb vételkedv folytán több nagyobb tétel zárulva is lett.

A budapesti piacon az üzlet korlátolt volt, a helybeli finomított üzlete csak kisebb tételekre szorított és finomított szesz adózva 115.50-116.- kor. adózatlanul 46 kor. kelt el azonnali és júliusi szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz valamivel élénkebben volt ajánlva és több tétel 39.50-40.- kor. ab állomás zárulva is lett.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.- 42.50 K.

Bécsi jegyzés 40.60-40.60 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 110.25-110.50 korona adózott és 37.50- kor. adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 16.50-17.- korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kivitelünk e héten több tétel finomított szeszt vásárolt.

	Budapesti heti jegyzés:	
	nagyban korona	kicsinyben korona
Finomított szesz	115.50-116.50	117.50-118.50
Élesztőszesz	117.-117.50	118.-119.-
Nyersszesz adózva	114.-114.50	115.50-116.50
Denaturált szesz	33.-34.-	34.50-35.-

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Hedrich és Strauss „Királyalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1901 július 12. é.

Szám:	Rozsliszt				
	0	O/L	I.	II.	III.
Ar: Kor.	24.55	23.80	23.-	22.50	21.30 18.80 16.30

Szám	Köleskása:				
	0	1	2	3	4
Ar: Kor.	25.-	24.-	23.-	22.-	20.50

Kukoriczadara: finom (potenta) közép gorbomb Kor. 17.- 20.- 20.-

Rizstakarmányszit	Királyalmi dercze	Takarmánydara
10.- K.	10.80 K.	9.60 K.

Rozskorpa	
9.70	

Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysuly tisztasuly nak véve, zsákkal együtt értendők.

Az Erzsébet-Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. július 11.-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilonként, zsákosul, összesulyt tiszta sulynak véve, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

Sz.: 0	buzaliszt:						
	1	2	3	4	5	6	7 7 1/2
Ar: 25.20	24.20	23.20	22.60	22.-	21.60	20.80	19.- 16.20

8-as takarmányszit		buzakorpa		finom gorbomb	
10.80		8.80		8.90	

Lujza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. július 11.-én. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákosul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ar K:	25.-	24.-	23.-	22.40	22.-	21.70	21.10	19.20

Korpa:		F.		G.	
Ar korona:		8.90		9.10	

Rozslisztárak:							
0	O/L	I.	FR.	II.	II/b.	III.	Rkorpa
K:	25.30	24.70	23.60	23.10	22.10	19.80	16.80 9.80

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.)

Muharmag valaamint tarlórépa magjának sürgős kereslete és mindkét cikk árának emelkedését látjuk. A szük készleteknek dacára is valószínű, hogy a muharmagbéli szükségletet fedezni még lehetséges leand, ellenben a tarlórépánál ez ki van zárva, minthogy a legutóbbi termésből meglévő készletek már nagyon csekélyek, az újtermésű mag pedig, mely megbízható jelentések szerint mennyiségre nézve sok kívánivalót hagy, e hó végénél előbb ide nem várható. Ilyen helyzet közepett az árjegyzetek oly magasak, mint már évek óta nem voltak. Az elmondottak csakis megbízható bajorországi magra vonatkoznak. Kevesebbet erő eredeti mag könnyebben és olcsóbban szerezhető be. Luczerna. A forgalom jelentéktelen. Oszki búkköny és

ősi borsónak már élénk kereslete van. Biborherének irányzata pedig folytatólag is hanyatló és minőségéhez képest 18-22 koronán jegyzik 50 kilónként.

A központi vásárcsarnok árújegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetekezete üzleti jelentése. 1901. július 11.

Forgalmunk a hét első felében esőkent. Az üzlet képe csendes, nyárias jelleget öltött, sőt a keddi hetivásár sem vállott ki ebből. Ami az egyes üzletágakat illeti a következőkben soroljuk fel:

Tojásban a hangulat lanyhább lett, prima áruért 54-56 koronát értünk el eredeti ladánként.

Elő baromliban az irányzat változatlan. Prima sütni való csirke párjéért 1.80-2.10, apró kirántani valóért 1.20-1.40, sovány ruczáért 2.40-2.40 K. hizott libáért 3.50-5.50 koronát értünk el darabonként.

Tejtermékekben a hangulat kellemesebb lett, különösen főzővaj iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés. Elsőrendű teavaj 1.80-2.10, főzővaj 1.40-1.50 K., édes tehén túró 16-18 filléren helyeztünk el kg.-ként.

Zöldsefélekből nagyobb tételekben tök és savanyítani való ugorka állott rendelkezésünkre, az első százát 8-10 K., az utóbbi százát 60-80 filléren helyeztik el. Paradicsomot nagyobb tételekben 20-25 koronán értékesítettük métermázsáját.

A gyümölcsüzlet rendkívül mozgalmassá képet mutatott, különösen a keddi hetivásárnapon. A hozatalok lényeges részét kajszin-baraczk képezte, melyből elsőrendű érett lekvárnak való, mert ez volt főleg favorizálva. 20-26 koronán kelt métermázsája. Félérett áru nagyság szerint 12-16 kor, csak nehezen volt elhelyezhető. Ribizikéből eladtunk I. árut 24-26, II. rendűt 16-20 filléren kilóját. Csukordinnye folyton nagy érdeklődésnek örvend, kilójáért 200-130 fillért értünk el.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca. 1901. július 12-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 168 szekér réti széna, — szekér muhar, 18 szekér zsupszalma, 9 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 19 szekér egyéb takarmány (lóhere, zabosbukkony stb.) 300 zsák szecska.

A forgalom közepes. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 400-560, muhar —, zsupszalma 340-380, alomszalma 280-340, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbukkony 520-560, lóhere 520-520, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 400-400. Összes kocsiszám 207. Összes súly 289800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szürőmarhavásár. 1901. július hó 11-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 818 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai drb, eladatott — drb, növendék élőborju 16 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — db; öltött belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltött bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske gödöllye — drb, eladatott — drb.

A vásár irányzata lanyha, az árak emelkedtek. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig drbonkint, 52-80- koronáig, kivételesen 86 — koronáig súlyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor.-ig, kiv. — koronáig súlyra, tirolai — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig drbonkint, — koronáig kiv. — koronáig súlyra, növendék borju —, koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 40-48 koronáig, kiv. — koronáig súlyra. Öltött borju: belföldi — koronáig kiv. — koronáig súlyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig súlyra, tirolai — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig súlyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány — koronáig páronkint, öltött bárány — koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1901. évi július hó 11-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 332 drb, ugymint: jármos ökör első minőségű 50 drb, közép 70 darab, alárendelt — darab. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 138 darab, tenyészbika — drb, tarka tinó — drb, fehér — darab, jármosbivaly 13 drb, bonyhádi 61 darab, hizalmi való ökör — darab, üsző fehér — darab.

A fejős tehénvásár a nagyobb felhajtás következtében lanyha, jármos ökrökre az irányzat jobb.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 700-740 K.-ig, középmin. jármos ökör 640-680 K.-ig páronkint, alárendelt minőségű jármos ökör — K.-ig páronkint, jármos bivaly — K. é. s. mm.,

— K.-ig páronkint, jobb minőségű jármos ökör 61-64 K.-ig é. s. mm.-kint, tarka bekötni való ökör — K.-ig é. s. mm. Fejőstehenekért és pedig: Fejőszőrű magyar tehén — koronáig darabonkint, tarka kevert származású tehén 140-210 K.-ig darabonkint, bonyhádi tehén 220-300 K.-ig, kiv. 340 korona darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. július 11-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 2267 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 540 darab magyar és tarka ökör, 535 darab magyar és tarka tehén, 852 drb szerbiai ökör, 104 drb szerbiai tehén, — drb boszniai ökör, — drb boszniai tehén, 137 drb bika és 99 drb bivaly.

Minőség szerint: 22 darab elsőrendű hizott, 86 drb középminőségű és 32 drb alárendelt min. bika, 355 drb elsőrendű hizott ökör, 1022 drb középminőségű ökör és 59 drb alárendelt minőségű ökör; 55 darab elsőrendű hizott tehén, 537 drb középminőségű tehén, 99 darab alárendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 460 darabkal kevesebb mint a múlt héten, a vásár irányzata lanyha, mivel a budapesti mészárosok szükséglete csokélyebb, az árak 1-2 K.-val métermázsánként emelkedtek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 62-66, kivételesen 68. — K., hizott magyar ökör középminőségű 56-60, kiv. —, alárendelt minőségű magyar ökör 50-54, jobb minőségű magyar tehén 40-64, tarka 44-64 kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű —, kiv. —, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén —, kiv. —, szerbiai ökör jobb minőségű 52-60, kiv. 64, szerbiai ökör középminőségű 44-50, kiv. —, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, kiv. —, szerbiai bika 46-64, kiv. —, szerbiai bivaly 30-44, kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű 44-58, kiv. —, II. rendű —, kiv. —, koronáig métermázsánként, élőszuliban.

Budapesti lóvásár. Bpest, 1901. július 11-én. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár forgalma élénk volt.

Felhajtott összesen 867 db. Eladatott 448 drb. Jobb minőségű lovakból (hátas) 15 db, eladatott 4 db, 300-400 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 20 drb, eladatott 10 drb, 400-500 K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 40 drb, eladatott 16 drb 350-420 K.-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 80 drb, eladatott 30 darab 220-380 K.-ért, ponny — drb, eladatott 0 drb koronáért. — Középminőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 160 db, eladatott 50 db 115-245 K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 500 drb, eladatott 300 darab 48-100 K.-ért; alárendelt minőségű lovakból 52 drb, eladatott 38 drb 20-50 K.-ért. — Bécsi vágóra vásároltatott 57 drb, az állalkert részére vásároltatott 2 drb, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — darab, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Kőbányai sertésvásár. 1901. évi július hó 12-én. (Első magyar sertésüzlet-részvénytársaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.)

Az üzlet kellemesebb volt.

Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320-380 kilogrammos nehéz 84-85 fillér, 280-300 kgrammos nehéz 83-84 fillér, öreg 300 kg. tuli 76-78 fillér, vidéki sertés könnyű — fill., szerb 80-82 fillér, román — fill., tiszta kgr. páronkint 45 kgr. életsúlyevonás és 40/o engedmény szokásos. — **Eléségárak:** Tengeri (6) 11- korona, árpa (6) 14- korona Kőbányán átvéve. — **Helyi állomány:** július 5-én maradt 54362 darab. — **Felhajtás:** Belföldről 561 darab, Szerbiából 1087 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — darab, összesen 1648 drb. Főösszeg: 56010 drb. Állomány és felhajtás együtt — drb. — **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 2376 drb, belföldre Budapest környékére 1531 darab, Bécsbe 323 drb, osztrák tartományokba 496 drb, Ausztriába — drb, Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 4734 drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 1 darab, szállásokban elhullott — darab, waggonokból kirakott hulla 2 drb, borsóáknak találtatott 5 drb, összesen 7 darab. Maradt állomány 51276 darab. A részvénytársaságokban 16203 darab van elhelyezve. Az egészségi és tranzitőszállításokban maradt július 5-én 6348 darab. — **Felhajtás:** Szerbiából 1087 drb, Romániából — drb, összesen 7435 darab. — **Elhajtás:** 3415 darab, maradt állomány 4020 darab és pedig 4020 darab szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 199 darab a fogyasztás alól kivonattott és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Julius 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Enyedy tóság Miklós	131578
Julius 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Deutsch tóság József	323945
Julius 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Silberstein tóság Sándor	408566

Julius 18.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Havas tóság Imre	400470
Julius 18.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha- Hirsch tóság Ödön	400000
Julius 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Hohenberg tóság Ferencz	52624
Julius 22.	Szerencsi kir. jbiróság	a tkvi ha- Waldmann tóság Soma	108268
Julius 24.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Szalontay tóság Ferencz	44088
Julius 35.	Szécsényi kir. jbiróság	a tkvi ha- Vecses tóság Imre	50692
Julius 25.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Haimsohn tóság Gyuláné	202647
Julius 29.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha- Horovitz tóság Sámuel	68699
Julius 31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Utassy tóság Ferenczné	65556
Julius 31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Feledi tóság Miksáné	65479
Aug. 2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Kaufmann tóság József	64592
Aug. 5.	Kassai kir. tvs. ek	a tkvi ha- Fábry tóság Jánosné	106800
Aug. 5.	Lugosi kir. tvszék	a tkvi ha- Sényi tóság Ferencz	69404
Aug. 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Slezák tóság Venczel	113588
Aug. 7.	Szamosújvári kir. jbiróság	a tkvi ha- Grün tóság Bernátné	45301
Aug. 8.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Ruttkai tóság Fülöp	86116
Aug. 21.	N.-kikindai kir. tvszék	a tkvi ha- Izsákovits tóság Milán	106600
Szept. 2.	Tornaaljai kir. jbiróság	a tkvi ha- Nehrer tóság László	118573
Szept. 12.	Tornaaljai kir. jbiróság	a tkvi ha- Nehrer tóság László	155490
Okt. 8.	Rimaszombati kir. tvszék	a tkvi ha- Vajda tóság András	62389
Okt. 10.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha- Wechsler tóság Ede	98637

Szerkesztői üzenetek.

J. urnak. A „Köztelek” folyó évi július hó 6-iki számában a Szerkesztői üzenetek között megtalálhatta volna a feleletet, ha figyelemmel kíséren lapunkat. Schwarz Dezső urnak, *Zsúldóhalom*. A kért lapszám elküldése iránt intézkedtünk; melyik feleletünkkel nincsen tisztában? mikor és hol jelent az meg?

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

VÁCZI-UT 19. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjünk minden szakbavágókérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetlik.

54.
F
Auszt
ajánl
k
mezei
ságu,
költsé
ZS
igen e
tök b
valam
Z
Ócska
N
TE
Gaz
Özv.
ga
4201
fos
N
Cson
kál
kalás
bárho
Kém
műtr

Földbirtokosok, gazdák és raktár- vállalatok stb. fi- gyelmébe.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézmény

ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyazintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyazint legolcsóbban szerezhették be új és használt 726

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy darabból szöve csinva ponyvák 16 korona, továbbá új és használt

zsákok minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON.
35-92.

Sürgöny-czim:
Nagel Adolf, Budapest.

Gazdasági felszerelések eladása.

Özv. Taubinger Béláné pusztasülyi bérletén (u. p. Jász-Ladány, via Ujszász) az összes élő és holt

gazdasági felszerelés szabad kézből eladó.

4201

Superfoszfátok

állati és ásványi eredetűek, legolcsóbb

foszforsavas trágyaszor minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen az őszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavas ammoniákat, kállisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenai szab. szuperfoszfát-gyepszet**

herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására; **takarmánymeszet** stb.

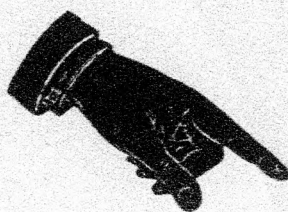
bárhova **versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalomszavatolás mellett**

Kénsav- és műtrágyagyár

A. SCHRAM

Ludenburg-Themenau és Lissek Rostok m.

Központi iroda: **Prága**, Heinrichsgasse 27.

Importált eredeti angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál

BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

BECK ÉS GERGELY

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK

RUSTON-GŐZCSÉPLŐK

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK

GŐZEKÉK

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

A „Kévekötelé”

a 20-ik században a számító gazdának nélkülözhetetlen segédeszközévé vált, mert nemcsak **olcsóbb**, de még időt is takaríthatunk meg vele!

géparatás mellett, ha marokrakóval aratunk és a gabonát a **Bellán-féle kévekötelekbe** kötözzük, **32% aratási költség megtakarítás érhető el a kévekötelé-aratógép** munkájával szemben, mert a fenti kéveköteleknek használata **78%-al olcsóbb**, mint a kévekötelé-aratógéphez szükséges manilla zsineg. De nagy a megtakarítás a kézi aratásnál is, mert a **Bellán-féle kötelek 85%-al olcsóbbak** a zsúppköteléknél és **97%-al olcsóbbak** a gabonából csavart köteléknél. Csak az a gazda használ tehát mai napság még zsúpp vagy gabonakötöket, a ki a **Bellán-féle köteleket** nem ismeri, vagy nem számol a költségekkel. A számok ugyanis, melyek e tárgyban kiadott prospectusomban minutiosus gonddal és a gyakorlatnak is teljesen megfelelőleg állították össze, — fényesen bizonyítják a fentebbi állítást és kéveköteleim fölényét.

Tessék prospektust és árjegyzéket kérni.

Kimerítő árjegyzéket dohányzsineg és az összes gazdasági kötelékről u. m. istrángok, kötőfékek, rudalókötelek, zsákok és ponyvákrol (háziipari készítményekrol is)

készéggel és ingyen küld, nagyobb megrendeléseknél jutányos ajánlatot tesz

BELLÁN MÁTYÁS

kender- és köteláru ipartelepe BACS-CSÉB.

K

Mindennemű tejjgazdasági eszközt
és gépet szállít, tejjgazdasági telepeket
és tejszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt Pfanhauser A.

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

Megjelent

a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi
miniszterium anyagi és az Országos
Központi Hitelszövetkezet erkölcsi tá-
mogatása mellett

Dr. GALOVITS ZOLTÁN

A Magyar Szövetkezeti Jog

cz. műve, mely a szövetkezetekre vonatkozó összes jog-
szabályokat tárgyalja és az összes szövetkezeti eszme min-
den barátja számára

nélkülözhetetlen kézikönyvül szolgál

Ezen mű utmutatóul szolgál:

a szövetkezetek alapítására,
a tagok jogviszonyaira,
a közgyűlés, igazgatóság és felügyelő-
bizottságra, ezek tagjainak jogaira, köteles-
ségére, felelősségére stb.

A mű ára portomentesen megküldve 6 K 20 fillér.

Kötve 7 K 20 fillér. Megrendelhető

a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Most jelent meg!

Érdekes! Szép! Hasznos!
„Kis-Székely pusztulása”

„Az oláh legény elbámult
a magyar nadrágon”.

Regény a magyar szabadságharcz ide-
jéből. Irta: Péterfy Tamás. A teljes
regény (200 oldal, 24 szép képpel di-
szítve) ára 1 korona (portó 20 fillér).

Szinte jól esik a magyar olvasó
szívének, ha a sok selejtes idegen regény
olvasása után egy érdekes magyar
regényt olvashat, melynek története
szabadságharczunk dicső idejében esik.
Ajánljuk mindazoknak, akik az érdekes
de tősgyökeres magyar olvasmányokat
kedvelik. Szébb ajánló sort nem írhatunk
Péterfy ez új könyvéhez, mint azt: hogy
ez már a tizenegyedik könyve, melyeket
a magyar közönség örömmel fogadott
és pártolt.

Megrendelhető levelező-lapon vagy
1 korona 20 fillér beküldése
ellenében portómentesen.

Czím: PÉTERFY TAMÁS,
Budapest, IX., (Köztelek)

A
mezőgazdaságról

és

mezőrendőrségről

miniszteri rendelet,
magyarázatokkal el-
látva, egy füzetben.

márc. 1894. évi III. törvények,

a végrehajtására vonatkozó
Ára bérmentes küldésnel
1 fut 10 kr.

Szabadalmazott

kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára, kaphatók a feltalálónál,
teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést
lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

4165

A kosárbetétek árai:

4 lóerejű géphez 60 kor.

6 " " " 70 "

8 " " " 80 "

10 " " " 90 "

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete
beküldendő. BAJZÁTH IGNÁCZ. Székelyhidon.

TELEFON.
Sürgöny-czím:
„CERES” BUDAPEST.

KRAMER LIPÓT BUDAPEST,

V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot,
kocsikenőcsöt, süritett géppenőcsöt, olvasztott színfagygyút, kenőszappant, kékkövet, kén-
virágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbololeumot, fedőlakkot, zsákot, ponyvát, mű-
trágyát és minden e szakba v. jó cikket.

Továbbá: Disznózsirt, szalonnát a legolcsóbb napi árban.

Szalonnáról lerázott sót.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálók.

186/szv. 1901. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelségi miniszter ur rendelkezése folytán a nagykőrösi, verseczi, békéscsabai, bajai és dorosmai **m. kir. méntelep osztály részére 1901. november 1-től 1902. október hó 31-ig szükségelendő**

kenyér, zab, széna, esetleg muhar, ágy és alomszalma, kőolaj és keménytüzifa szállításának biztosítása végett

1901. augusztus 27-én délután 1 órakor

alulírt parancsnokságnál írásbeli zárt ajánlati **ár-lejtés** fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivethetők, vagy pedig alulírt parancsnokságnál, valamint a fentnevezett méntelep-osztályoknál megtekinthetők, a honnan a feltételeket tartalmazó hirdetmény felhívásra megküldetik.

Nagy-Kőrös, 1901. június hóban.

Nagykőrösi magy. kir. állami méntelep parancsnokság.

4186

KÁDÁR GYULA szab. gyorslöhére-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

T. cz. Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönség és géptulajdonosok becses figyelmét felhívni a szabadalmazott **gyors löhére- és luczerna-mag cséplő és gubózó gépemre**, mely nemcsak magas munkaképességénél fogva mulja felül az eddig létező összes ilyenmű gépeket, hanem azon előnyénél fogva is, hogy vele a cséplés és gubózás egyszerre végezhető, de egyedül a gubózást is kitűnő sikerrel végzi.

Ezen szabadalmazott löhére- és luczerna-mag cséplő dob, mely minden cséplőgéphez alkalmazható, két részből van készítve, illetve a rászerezelt csavarok segítségével két különböző hengerpalástot lehet képezni és pedig az etető nyílásnál levő hengerpalásnak nagyobb átmérőt szükséges, mert itt több gubót vesz be. Míg a kiömlő nyílásnál levő hengerpalást szűkebb átmérőjű páralelra állítható, mi a kifejtés föltényezője.

Találmányomnak nemcsak meglepő munkaképességéért szavatolok, hanem azért is, hogy bármely eddig létező heremag-fejtő ellenében kétszerannyi magot fejt majdnem félannyi erővel. Hogy ezen találmányom mily előnyvel működik a gazdaság terén, az **számos elismerő levelekből**, melyeket a nagyérdemű gazdaközönségtől kaptam, világosan kitűnik.

Megrendeléseknél szükséges a dob hossza és körmérete, ugyintén a nagy törekrosta hossza. Ára teljesen felszerelve **160 korona**.

Teljes tisztelettel

Kádár Gyula szab. gyorslöhére-magfejtő-gépgyára Nagyváradon

ELISMERŐ LEVELEK:

T. **Kádár Gyula** géplakatos mester

Nagyváradon.

A küldött ujonnan szabadalmazott

új gyors löhéremagfejtőjét, a mai napon használatba vettem minden átalakítás nélkül, a cséplőgéphez használtam, úgy, hogy a cséplést és gubózást egyszerre teljesíti, ugyanarra jól sikerült, hogy a heremagot egyenesen zsákba kaptam; ezt óhajtom Önnek tudomására adni.

Tisztelettel

Szt. Jöbbl gazdaság kezelősege.

Ezenkívül birtokomban vannak az alant felsorolt birtokosok és gazdaságok elismerő levelei, melyek mind a szabadalmazott löhéremagfejtő gépem használhatósága mellett bizonyítanak. A többek között felemlítem és kívánatra megküldöm: Szunyogh Szabócs nagybirtokos Esztár, Schwartz Gyula nagybirtokos Gyapoly, Pusztai-Alcsi gazdaság, gr. Csekócsics Endre uradalma Hosszupályi, Uradalom Ó-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhid, Farkas Ferencz Csehtelke, Szacsavay Akos Kigyik, Lichtenstein Menyhért Balmazújváros, Diamand Béla Nagyvárad, stb.

Nagyvárad, lat. szert. káplalan micskei gazdaság.

Tekintetes **Kádár Gyula** urnak

Nagyváradon.

Van szerencsém ezennel tudomására hozni, hogy a fenti gazdaság részére Ontól vásárolt löhéremagfejtő dobbal teljesen meg vagyok elégedve, mert míg egyfelől azáltal tesz kitűnő munkát, hogy egyenesen dolgozik, s nem kell külön legubózni, addig másfelől érdeme az, hogy tisztán s gyorsan dolgozik s a magot mind kiveszi.

Kelt Micske puszta, 1897. okt. 15.

Tisztelettel

Jancsó Lajos kápt. urad. gazdatiszt.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobil-cseplőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításán a legnagyobb kitüntetést, a
GRAND PRIX-t nyerték.

 A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcseplő készleteit, szalmakazalozóit,
„Millennium”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköttő aratógépeit,
továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcseplőkész-
leteit, Sack-rendszerű, aczélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Jókarban lévő
10 lóerős Shuttleworth-féle cseplőgarnitúra

és egy

28 lóerős stabilgőz gép
jutányos áron eladó.

4203

Bővebb felvilágosítást ad

szentegáti uradalom központi hivatala,
u. p. **Dencsháza, (Baranyamegye.)**

Magyar kir. államvasutak
Üzletvezetőség Aradon.
19484. szám. I.

Pályázati hirdetmény.

Vöröstorony állomáson át a nemzetközi forgalom előreláthatólag f. év augusztus hó 1-én megnyitandó lévén, a magyar kir. államvasutak Vöröstorony állomásán lévő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatú pályázat hirdettetik.

A bérlet 1901. évi augusztus hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át vagyis 1904. évi július hó 31-éig.

A bérleti feltételek a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztük, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a vöröstorony-i pályavendéglő bérletére” feliratu borítékban zárt ajánlatok lepecsételve 1901. évi július hó 20-án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújtandók be.

Bánalpenz fejében 200 az-z kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi július hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon letendő. Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való teki tet nélkül történik.

Aradon, 1901. július hó 6-án.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: ..... 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben: ..... 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányában részülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

3920. szám. a.

Hirdetés.

A 4. hadtestparancsnokság területén fekvő cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok és intézetek 1901/1902. évi széna, alomszalma ágyszalma, kemény-tüzifa és kőszénzükségletének valamint részben t. i. az 1902. évre szólólag a zabszükségletnek szállítási utján való biztosítása végett a katonai élelmezési raktárnál Budapesten, (VI., Lehel utca).

1901. évi július hó 16-án Pilis-Csaba, Szolnok, Czegléd, Alberti-Irsa, Abony, Örkény, Kecskemét, Zombor és Szabadka állomásokra nézve,

1901. évi július hó 19-én pedig Székesfehérvár, Tolna, Kaposvár állomásokra nézve,

mindkét napon d. e. 10 órakor, lepecsételt boríték alatt benyújtandó írásbeli ajánlatok alapján nyilvános tárgyalások fognak tartatni.

A részletes feltételek az 1901. évi július hó 7-én lapunkban teljes szövegében megjelent „3920. számú hirdetmény”-ben, továbbá a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál megtekinthető 1901. évi június hó 26-án kelt szállítási feltételek füzetében foglaltnak.

Budapesten, 1901. évi június hó 26-án.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktártól Budapesten.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

4180

Wiener Landwirtschaftliche Zeitung.
Hauptredacteur: Hugo H. Hirschmann, Red.
redacteur: Rob. Hirschmann, Joh. A. Schuster, Ad.
Hilf. Jahrl. 104 Bln. Bietel. K 6. Ganzj. K 24.
Oesterreichische Forst- und Jagd-
Zeitung. Redact.: Joh. G. Weinelt, Jahrl.
52 Bln. Bietel. K 4. Ganzj. K 16.
Allgemeine Wein-Zeitung. Red.: A. Dal
Bla. Jahrl. 52 Bln. Bietel. K 3. Ganzj. K 12.
Der Praktische Landwirth. Red.: W. B. Zil.
Jahrl. 52 Bln. Bietel. K 2. Ganzj. K 8.
Der Oekonom. Red.: H. Ratz. Jahrl. 24 Bln.
Ganzj. K 2. Bei mindestens 50 G. K 1.50.

Hugo H. Hirschmann's Journalverlag, Wien, I., Schanflergasse 6.

**Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szesz-
gyárak stb. részére**

Bessemer-Festék (védjegy üllő)

kitünő szolgálatokat tesz.

**Feltétlenül hathatós máz rozsa ellen, mindennemű vas-
szerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-
vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek,
lokomobilok stb. részére.**

Mint famázolat is kitünő konzerváló szer.

Tartósabb, szaporább és a légköri s vegyi behatásoknak sokkal jobban ellenáll mint minium és olajfesték.

Ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Festékgyárak: Lutz Ede és Társa, Pozsony.

CAR

25 év

AVENA

Te

**A K
nyos á
egészb
folytán**

Ram

mely áll:

4

8

2

2

2

2

2

2

2

Bövel
intézős
posta Le

ORENSTEIN és KOPPEL

mezei és iparvasutak gyára.

Iroda: BUDAPEST, Felső erdősor 24. szám.

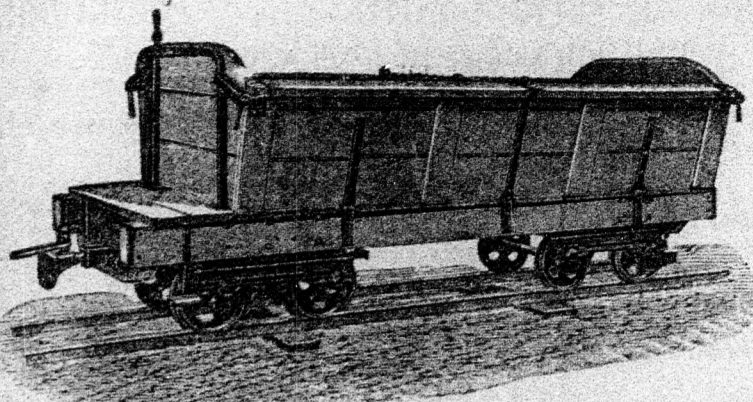
Gyár: Szt.-Lőrincz nyaraló.

Szállítanak:

Teljes berendezésű mezőgazdasági vasutakat ló- és mozdony üzemre.

Allandóan raktáron tartanak használt, de teljesen üzemképes állapotban levő vasuti berendezéseket. Pályaberendezések, valamint kocsik és gőzmozdonyok **hérbeadatnak**.

Képes mintajegyzékkel és részletes költségvetéssel ingyen és bérmentve szolgálunk.

AVENARIUS

CARBOLINEUM

(SZARADALOM)

25 év óta a leghatásosabb fatelítőszer.

AVENARIUS R., CARBOLINEUMGYÁRA
AMSTETTEN-ben. 3497

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZ. HÖLGAOSAN SZAB.
KRONOMÉTER és MŰ-ÓRAS
FELTALÁLÓJA • REMONTŐR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRAK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPÉNZÉRT, VALAMINT,
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 3000 DILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Tenyészjuh eladás.

A Kis-Lángi gazdaságban jutányos áron eladatik részben vagy egészben a tenyésztés felhagyása folytán az összes

Rambouillet faj juhállomány

mely áll:

- 40 kos,
- 896 anya,
- 230 két éves anya,
- 232 egy éves anya,
- 246 anya bárány,
- 268 két és egy éves ürü
- 235 ürü bárányból.

Bővebb felvilágosítással a gazdasági intézőség szolgál Kis-Lángon utolsó posta Lepsény, Fejérmegye. 4139

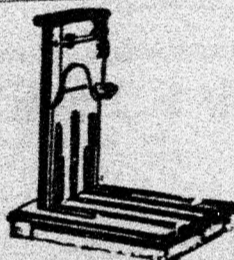
Gazdáknak fontos!

Hreblay Emil

állattenyésztési m. k. felügyelő
Budapest, VII., Csömöri-út 15., II. 8
Munkái:
Baromfi hizlalás 1 kor. 50 fillér.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor. Tyaktenyésztés 2 korona.
Lud- és kacatenyésztés 2 korona.
Pulykatenyésztés 2 kor.
Baromfi és lojás értékesítő szövetkezetekről 1 korona 60 fillér.

Megrendelhetők a szerzőnél, leggyorsabbban a pénz előleges beutalása mellett.

Egyesre megrendelve a munka ára 8 kor.
Egyesre megrendelve a munka ára 8 kor.

Fairbanks
Mérleg és gépgyár-
részvénytársaság.
Városi iroda és raktár
Budapest,
Andrássy-ut 14

JENCS No. 1

Lovak

és
szarvas-
marháknak.

Készíti
JENCS VILMOS,
gyógyászorvos.
Budapest, II. Széna-tér 1.

Hol a ló vagy szarvasmarha állandóan munkában van, a szer nélkülözhetetlen. Rendesen használva az állat izomerőjét fokozza, kitartóvá, erőssé teszi; megátalja a lábak merev bégását, az intagulást a szügynevezet pökösödését.

Ára 2 korona.

Főraktár: Dr. Egger „Nádor” gyógyszerárában, Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. Minden gyógyszerárában és drogueriában kapható.

STAHEL és LENNER TRIEURGYÁR,

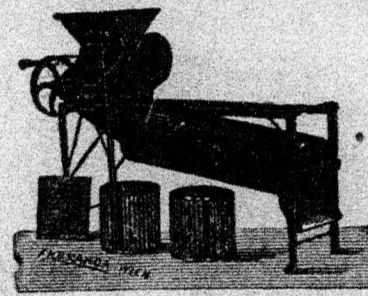
Budapest, V. ker.,
Katona József-utca 8.

Ajánljuk

trieurjeinket

minden gabona tisztítására
5 kiló nyerstermény
beküldése mellett
speciális

trieurt
készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók alkalmazását nyerhetnek.

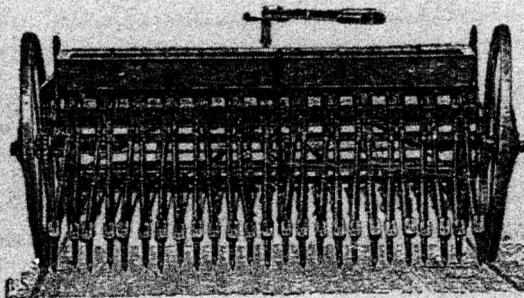
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. szám.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen idényre

SACKRUDOLF elismert kitűnő gyártmányait

Aczélekéit,
Vasboronait;

Sack-
ekérsze-
relhető
könnyű
és szilárd
több-
soros
szőlőmivelő
grubbert,
sorvetőgepeit,
répakapálóit,
fogatos
eszközeit.

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdaközönség b. figyelmét az általa képviselt

DEERING-féle a világ legnagyobb amerikai aratógép gyárának

fűkaszalógépeire, marokrakó és kévekötő aratógépeire,

valamint egészen SZÉNAGYUITÓ és szénaforgató gépeire, mely gépeket teljes jótállás mellett szállítja jutányos áron.

Bizonyítványok fenti gépekről, kimerítő árjegyzékek és kész egész felvilágosítások

Ételmi szerek értékesítését eszközlik az előlri 1/2 % mellett.
Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénzszámolás.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyezim: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad:
Husnemléket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és ledőt állapotban, tojást, vajot, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

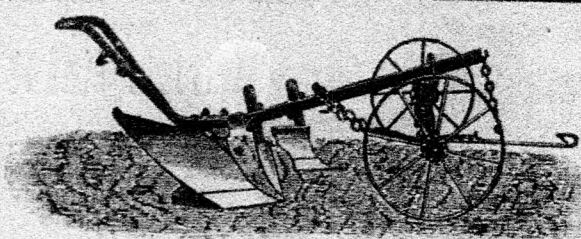
1901. Temesvári kiállítás 1 arany-, 2 ezüst-, 1 bronzérem.
1901. Marosvásárhely, ekebemutató. 6 díszokmány és 1 érem.

Nyári évad. Alakult 1856. **KÜHNE E.** Nyári évad. Alakult 1856.
GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN

ajánlja:
Legjobb kézi és lókapálókat répa, burgonya és kukorica megmivelésre.
Töltőgépeket
Osborne-féle hirneves fűkaszalókat,
aratógépeket és kévekötőket, szénagereblyéket, járgányos cséplőkészleteket, rostákat, konkolyozókat.

Főraktár:
BUDAPEST,
VI., Váci-körút 57/a.
Legujabb árjegyzék kívánatra ingyen.

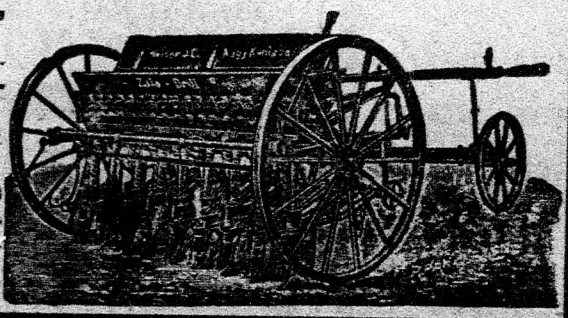

WEISER J. C.
gazdasági gépgyára
NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja egyetemes egyes és kétvasú aczélekeket legkiválóbb anyagból és legjobb kivitelben, az egyetemes ekékhez alkalmazható **összes felszerelvényeit, boronáit és egyéb talajmivelő eszközeit.**

„ZALA DRILL“ sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas.

Magyarország legjobb sorvetőgépeit, szabadalm. kiváltható kapacitásokkal.
Homokos talajhoz a „ZALA DRILL“ különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult **vető-sarukkal** lesz ellátva.
„PERFECTA“ merítőköröngös sorvetőgépeit leszállított áron.
„PLANET“ rdsz. egykerekes kézi kapát és töltőgépet **20 korona** árban.
„HOLLINGSWORTH“ lógereblyéit legszilárdabb kivitelben.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZIVATTYUK minden neme, házi, nyílványos, mezőgazdasági és iparczélókra.
MÉRLEGEK, legjobb javított rendszerű tízedes, százados és hidmérlegek fából és vashól, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélókra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

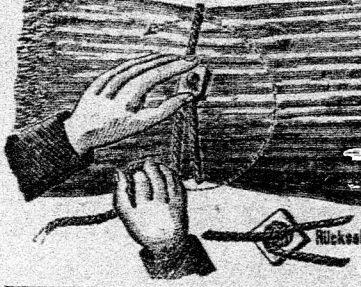
Arjegyzékek **W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.** ingyen és bérmentve. **Schwarzenbergstrasse 6.**

Gazdák figyelmébe ajánlom
az általam feltalált és készített új rendszerű szabadalmazott

terménytisztító rostáimat.
Kitüntette: Az „O. M. G. E. által 1898. évben Szolnokon rendezett tisztítógép versenyen **I. díj, állami aranyéremmel.**

Minden szemes termény súly és nagyság szerinti szétválasztásához, heremagvak arankaemeléséhez, vető magkészítéshez a legmesszebbmenő követelményeknek megfelelnek.
Érdeklődőknek részletes ismertetést és árjegyzéket bérmentve küldök.
Behán Sámuel
rosta készítő, a 13413. sz. szabadalom tulajdonosa
SZARVAS, (Békésmegye). 4096

Kévekötelek gyorskötözéséhez

fagombbal
1-5 m. hosszú, 5 mm. erős, 1000 dbonként 12 korona ab Bécs, úgyszintén mindenemű kötélárut szállít
Ludvig Machofsky
bécsi gőz-kötélgyára. 3970
Wien
I., Operngasse 4.

Faragó-féle Csüdsömör-kenőcs.
Biztos hatású szer, csüdsömör, hám és nyeregtrés ellen.
Faragó-féle Versenyfluid.

izom, ízület-rándulás, valamint rokkantság esetében kitűnőnek bizonyult. 1258
Mindkét szer, több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; már több év óta igen jó eredménnyel használtatik.
Kapható a feltaláló és készítőnél
FARAGÓ ODÖN
gyógyszerésznél
Tót-Komlós Békés-megye.
1 nagy tégely Csüdsömörkenőcs — — — 2 korona.
1 kis — — — — — 1 „
1 üveg Versenyfluid 3 deciliter — — — 2 „
Másként.
Tisztelt gyógyszerész ur!
Tiszteletem és köszönetem nyilvánítása után értesitem Önt, hogy a küldött 5 tégely „Csüdsömör-kenőcs“ várokozásomnak teljesen megfelelt.
Ernek kapcsán azt nemcsak csüdsömör, hanem hámtrés ellen is, bármely uradalomnak melegen ajánlom.
Iharos-Berény, 1900. szept. 22-én.
Tisztelettel
Csaloványi János nyug. os. és kir. Alatorvos Br. Jankó István ur ménesmestere.

Kwizda Ferenc János
os. és kir. oszt.-magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállító,
kerületi gyógyszerész, Korneuburg Bécs mellett
2 arany-, 19 ezüst-érem,
30 dísz- és emlékerés-éklével.

Alatorv. állattitkaik esser lovak-, marhák- és juhoknak. Ezzel 30 év óta a legtöbb istállóban használatban élvagyhiány-nál, rossz emésztésnél, valamint tehénelnél a tejjavításra a tejelőképesség fokozására céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 70 fill. Valódi csak a fenti védjeggyel és kapható minden gyógyszerertárban és drognakereskedésben. Főraktár: **Török lévesz gyógyszerertára Budapest, VI. Király-u. 12.**

54. SZ
Kro
Sep
legto
faló
G. J. m
Gyüm
folytonosan
szabályzóval
Szölö
Teljesen
Szőlő és
mölcs és tőz
gépek, leg
gyümölcs és
szállít
M
cs. 1.11. ki
Kitüntette
C
Locom
továbbá jár
Lincoln
ioco

Kronen Separator
 a legelőkélelesebb főlözögép.

Tejhitők.
 Vajkőpülők.
 Tejszövetkezeti berendezések.
Vajexport
 Árjegyzék, tervek, költségvetések ingyen és bérmentve.

Első Magyar Tejgazdasági Gép- és Eszközgyár
 VI. Jász u. 7. sz. Budapest.

Gyümölcs és szőlő készítő gépek.
Gyümölcs és szőlő sajtók,
 folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval. A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.
Hydraulikus sajtók.
Szőlő és gyümölcs zúzó
 és bogó morzsolók.
 Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.
 Szőlő és gyümölcs őrítők, aszaló-készülékek gyümölcs és fűzelék aszalásra gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezettel szab. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben.

MAYFARTH PH. és TÁRSA
 es. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.
BÉCS, II. Taborstrasse 76.
 Kijuttatva 450 arany, ezüst és bronz éremmel. Árjegyzék ingyen és bérmentve.
 Képviselek és viszontárusítók felvételnek.

Lanz Henrik * Mannheim.
 Németország legnagyobb és legjelentékenyebb gyára
gőzcséplőgépekben és lokomobilokban

Kétségtelenül a jelenkor legelőkélelesebb gépei, a legújabb javításokkal.
 Magyarországi vezérképoiselet és raktár:
Dénes B., Budapest, VI Váci-körút 61.

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárak Budapest Váci-körút 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek. 2 1/2 egység 12 lóerőig, szalmakaszalók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”
 legjobb sorvetőgépek, szocszavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrő-malmok, egyetemes aszó-akék.

2- és 3-vasú akék és minden egyéb gazdasági gépek.
 Készletet árjegyzékkel mindenre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni őrsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Megjelent
 „Bakák Boszniában”
 czimü humorisztikus kötet. Bolti ára 3 korona. Kapható ugy e lap kiadóhivatalában, mint a szerzőnél:
Laky Imréné,
BUDAPEST,
 IV., Szerb-utca 3.

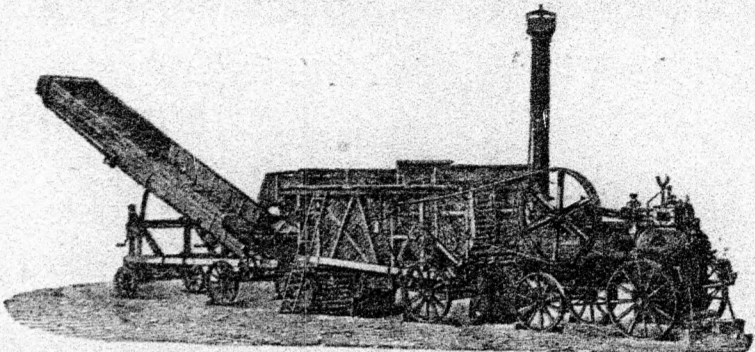
Háromezer hold kitünő
ártér birtok
 bérbe adó
 a kemecsei vasuti állomás közelében; részletek megtudhatók 4175
Lázár Kálmán urnál
 Nyiregyházán.

Kizárólag elsőrendű magyar erdélyi faj ígás ökor és növendék marha
 gazdag választékban kapható
LÁSZLÓ TESTVÉREK gazdaságában
 Nagy-Iklódon posta- táviráda- és vasutállomás a Szamosvölgyén Kolozsvár közelében.

UMRATH és TÁRSA BUDAPEST,

V., Váci-körut 60.

Ajánlanak minden versenyen felül álló gőzcséplőgépeket és gőzmozgonyokat

kazalozókkal, kévekötőkkel, vagy szabadalmazott szalmasajtókkal kombinálva.

Gőzmozgonyok mozdonycsöves vagy kihuzható csöves kazánokkal ipari célokra 100 lóerőig.

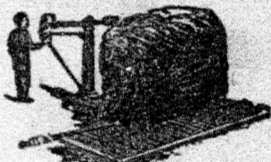
A toronyi bér gazdaságban a tehenészet fel-
oszlása miatt

40 drb igen szép vörös- tarka tehén eladó.

Bővebbet

4188

Hofman fivérek Torony (Vas megye.)

3 drb Marhamérleg

1500 klg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles

4 drb Hidmérleg

3000 kg. horderejű százas, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

őska marhamérsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jökarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegműszerész

BUDAPEST,

VII., Dohány-utca 78.

BRUM GUSZTÁV

ügynöki

és bizományi üzlete

WIEN

gazdasági termény tőzsde, ajánlkozik termények eladására, (legjobb ajánlatok)

Bibor lóhere

arankamentes, tiszta vetőmag, magas csiraképességgel, méter-másanként 50 koronáért Vinar állomásra szállítva kapható. Sándori Rozsó dabronyi gazdaságában, u. p. Nagy-Alászony, Vasprémmegye. 4236

HALDEK

magnagykereskedése

Budapest,

Károly-körut 9. sz.

ajánl:

eredeti norinbergi

Tarlórépamagot,

magas csiraképességű

POHÁNKÁT,

szürke és piros

KÖLEST,

világos hosszuszálú

Raphiát

VESZI:

HOMOK

(szűszös)

BÜKKÖNYT

ugymint minden másnemű vetőmagot.

Vadász-fegyver.

Egy kettős és remek szer-

kezettű 14-es Lancaster

vadászfegyver eladó.

Csőve Bernát-damast,

gyönyörű vésettél és

aranybetéttel. A fegyver

a legjobb karban van és

kettős hordképességgel

bir. Cím: Pádua Győző,

Budapest, Práter-utca 3.

sz. földszint.

ELADUNK
kőlcson adunk
új és egyse használt vis-

hatlan
TAKARÓ
PONYVÁKAT,

mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű

TERMÉNY
ZSÁKOT

repczeponyvakat a legjutányosabb árak, illetve kölcsönadják mellett

KOHN és STEIN
zsák és ponyva gyári raktár
BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Szénát-szalmát

nagyobb mennyiségben, megvételre keresek. Szíves ajánlatok „Széna szalma” alatti a kiadólhatálokra kérem. 4194

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin” dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

AGRICOL Gazdák

kitűnő minőségű

terményszakot 85 fillértől

kezdve

vizhatlan, tiszta lenponyvát

200 fillért

□-méterét vásárolhatnak a

FISCHER-féle

zsák- és ponyvagyarban,

Budapest,

Nagykorona-utca 18.

Minták ingyen és bérmentve.

kitűnően bevált óvó-zer a szőlőkerti rovarok, levéltetvek, hernyók ellen, ugyszint a vetemények, ültetvények és virágok, különösen a szőlővessző szénaférge (Cochylis Ambigua) ellen.

A növényre ártalmatlan.

Ár és használati utasítások kívánatra ingyen.

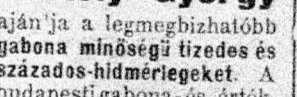
F. Fenderl & Co.

szappangyára 3863

TRIEST,

Via Limitanea 1.

Eladó
a főváros közel egy szép, kényelmes ürlak, gazdasági épületekkel, nagy konyhával és gyümölcsösökkel. Eredeti évi bérletbe is kiadható. Tulajdonos Szöllősy Gábor, Pécelen (Pestmegye.) 3863

ZISKA JÓZSEF utóda

Rostély György

ajánlja a legmegbízhatóbb gabona minőségű tizedes és százados-hidmérlegeket.

A budapesti gabona- és értéktőzsde szállítója. Gyár- és iroda: Budapest, Eötvös u. 43. sz. Alapították 1872. Javítások pontosan. Árjegyzék bérmentve. (3511)

Tekintettel az idei nagy eseményes szőlő termésre, fölhitom már most a t. érdeklődők figyelmét csinosan kiállított és 5 kg. befogadására alkalmas

postakosaráimra, melyeknek ára 100 drb legkisebb vételnél 40 kor. Nagyban vételnél megfelelő árengedmény. Az árak itteni vasutállomás értendők. Szekeres János Galgóc, Nyitra megye. 4173

Eladó egy 3 évig használt Kühne-féle svéd löherrefejtő-gép. Cím a kiadóban. 4035

Őszi bükkönyt és szentján roszot keresek vétőmagul. Eladni szándékozók sziveskedjenek ármegjelöléssel mintát küldeni Szarvas Lajosnak, Betszra. 4230

Haszonbérbeadó Nóránmegyében 620 holdas birtok előnyösen. Tudakozódban! Dövény ügyvédnél, Budapest, Váci körut 18. 4218

Birtokos urak figyel- mébe.

Egy 12 évi gyakorlattal bíró, 32 éves gazdasági elvállalja elhanyagolt, eladósodott, rosszul jövedelmező birtokok kezelését, azt jó karba, jövedelmezővé teszi, mindentől pontos elszámolás, megjegyzem, hogy a tulajdonosnak feltételeimet el kell fogadni, a mi semmi tekintetben személyemre nem vonatkozik.

Vagy társ vagy gazdaságnak alkalmazhat, fő én nincs, de vasszorgalmam, erélyes vagyok és minden tekintetben takarékos.

Ajánlatok „Ambieziós gazda” cím alatt a kiadóba kérek.

Vetőgép eladás.
Két darab 15 soros S. A. Z. jégű jé karban lévő Shuttleworth-féle vetőgép eladó. Bővebbet Dr. Beck Hugó ur kiadólhatálokban, Keszthelyen, Keszthelyi Városi Hivatalban, Fehérmegye. 4219

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.

Gyár: Erzsébetfalva.

Ajánlanak:

Aszfalt,

Fedőpapirlemez,

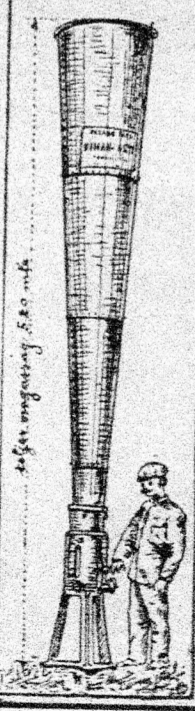
Kátrány,

Carbolineum,

Carbolsav,

Creolin-t stb.

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Jégeső ellen

a Farkas és Faragó-féle

Viharágyuk

komolyan védekező hegy-
községek és szőlőbirtokok által a legjobbaknak elismerve.

Kezelése gyors és veszélytelen.

Legolcsóbb lövés!!

Hatása legerélyesebb.

Gyár és kísérleti lövőtelep:
BUDAPEST,
VI., Jász-utca 33. sz.
Ismerető füzet ingyen és bérmentve.
Államlit segélyezve.

Hirdetési minden s den A leg

Betöltö

BETÖLTET

Földm...
végzett, gyak...
nyén, ki küll...
kezelésben já...
nyer október...
ügyelő. Bár a...
és csapattól...
másként...
ifi. Kintzig J...
úfelé.

Béce

ki a földi...
nyokat ismeri...
gyári mo...
teigrad...
1901. szept...
esetleg 1902...
jéti alk...
het Holla...
ságában Sa...
posta Szep...
1000 tartozik...
felvidéki ge...
már alkalm...
szepemegye...
is erős, tány...
birja. Fiz...
kézében...
gabona, 20...
gonya, 1 teh...
lakás, világit

Nóten

havi 24 kor...
létével 1901...
ber hó els...
Hollaender...
uraz...
mint önálló...
fivéghez...
Ajánlatok...
küldendő: J...
Jenő földb...
Nádas, pe...
Olasi.

Pály

Gróf Borob...
Gróf Károly...
méltóság...
mában f. évi...
ban két gya...
töltendő be.

Pályab...
tett által...
mely felsőbb...
vagy a gazd...
hallgatói óhaj...
évi gyakorlat...
szükségük...
mosáson kívül...
kapnak, az...
nem részese...
tartoznak egy...
Bizonnyitván...
mások által...
sz. Uradalm...
figyelőségh...
tom, posta: G...
dők be.

Nó

ier. vállas...
kötelezettség...
ispán kereset...
legkisebb okt...
a mestorber...
b'rgazdaság...
kivántatik ug...
beiső gazdas...
a magyar j...
szári gazdas...
teljes jár...
nyelvet bírók...
sülnek Bizon...
Blau Béla...
pos a Gyém...
Fizetés megá...

ÁLLAST

Gazd

kitűnő praxi...
kath. a gazd...
ban, ugy a k...
gazdaságban...
tehenészet...
kinak igen jó...
vannak s jó re...
delézik, mie...
állást keres...
delkezik. Czim...
ban.

A

Esterházy

vári 188

kolát 188

zónon tullev

székes mé

junius hó vé

egyszerű föld

ág és szőlő

ágában járt

vincellériske

Ezeket igény

forduljanak

jelölése m

igazgatóság

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legkötelesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST-KELENFÖLD** a vasútdőmdezzel szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TAKÁCS OSZKÁR gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllői-ut mellett.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű, különösen gőzcséplőkészletek javítására.

RAKTÁRON TART:
mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekéket
morzsolókat, szeszkavágókat 3241

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.
Raktáron tart: kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az Első Magyar Gépgyárban készült új gőzcséplőgarnitúrákat.
Csereüzletek köttetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

A Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság Szegeden
ajánl arató gépekhez való ismert kitűnő minőségű

manila kévekötfonalat

kg.-ként 125 fillérért,

valamint egy külön eljárással a czéinak époly jól megfelelően előállított több nagy uradalomban kipróbált

kévekötfonalat magyar kenderből

kg.-ként 115 fillérért,

minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanott gazdasági kötélárúk és valódi kenderzsákok jutányos árban kaphatók.

Szegedi Zsákok

Gabonazsákokat
nyers és vízmentesen telített
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít
a Szegedi Magyar
Vitorlavászon és

Kendergyár
Salzmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest,
V., Nádor-utca
20. sz.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.-t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáky-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átlakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicagói aratógépgyár.)

Kévekötfonalató gép „Daisy“ marokrakó aratógép
Fűkaszalógép Szénagyűjtő gereblye és
Köszörűkészülék Kévekötfonal
gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s
árainkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató

Budapest, V., Váci-ut 30.

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

Az Or
folyó évi ok
Köztelek-pa
kiállítás és
rendez, mel
nyilik meg
A kiáll
nyisége 5 k
Árpar
1-20-ig kü
a rendezőse
Figyel
a rendezőse
állításra ár
küldendő be
nek be.

A kiáll
ive az OM
rezhető.

A sö
attól függetl

is rendez az
terjedő időb

A kom
pedig I. csop
hazai koml
komlóval, II.
és külföldi k

A kom
szeptember
Később érke
nem fogad.

A legj
díjaztatnak,
ták azonban
hetők ki.

A kiáll
postán, vérm
czimére Bud

60
62

a v

100

„MAC